LAIKAS

Nr. 419 XX M.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
Nr. 937.549
Director responsable — A. STEIGVILA

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4615
Tarifa Reducida
Concesión Nº 1384

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 13 DE FEBRERO DE 1968

SVARBIAUSIAS DOKUMENTAS NAUJOSIOS

LIETUVOS ISTORIJOS

Ant paprasto popierio, paprasta mašinėle parašytas ir paprastais žodžiais suredaguotas svarbiausias mūsų naujosios istorijos dokumentas — NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO AKTAS. Dvidešimt drąsių lietuvių pareiškė pasauliui, kad Lietuva nusipurto savo neprašytais "globėjais", kad pati imasi tvarkyti savo likimą.

Šalta žiema sostinėje ir visoje valstybėje. Horizontai dar karo dūmais aptemdinti. Bebaigiančios išblėsti viltys ir pačių drąsiausiųjų. Tačiau anie dvidešimt pasiryžėlių tarė savo žodį, kurį išgirdo ir Vokietijos kaizeris, ir Rusijos naujieji valdytojai. Ir kiti didieji pripažino mažosios tautos pareikštą valią gyventi laisvųjų tautų tarpe.

Šis dokumentas galioja ir po 50 metų. Ateis diena ir vėl pasaulis turės pripažinti teisę mūsų tautai, kurią Dievas ir prigimtis jai davė — GYVENTI LAISVAI.

Nutarimas.

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintaja tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybiniu ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima graičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratiniu budu visų jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešdama apie tai ..... vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

Lieuvos Diplomatijos šefas Kalėdų švenčių ir naujųjų metų proga buvo parašęs Jo Eminencijai Kardinolui Valstybės Sekretoriui laišką, kuriame prašė pateikti Jo Šventenybei Popiežiui Pauliui VI nuoširdžiausius linkėjimus, sveikindamas Šventąjį Tėvą taip pat dėl rašto, skelbiančio Taikos Dieną ir sudarančio tikrąjį tarptautinės organizacijos kodeksą.

Kardinolas atsakė S. Lozoraičiui, kad Popiežius laiko jo laišką nauju iškalbingu atsidavimo ženklu, itin maloniu Jo Šventenybės tėviškai širdžiai, ir teikiasi išreikšti iš savo pusės širdingiausius linkėjimus, sutvirtintus ypatingu Apaštališkuoju palaiminimu.

* * *

Lietuvos Diplomatijos šefas šiuo nuoširdžiai dėkoja organizacijoms ir asmenims, kurie teikėsi išreikšti jam užuojautą dėl ištikusio Lietuvą ir Diplomatinę Tarnybą gedulo, mirus įgaliotąjam ministeriui B. K, Balučiui, nusipelniusiam lietuvių tautos dėkingą atminį.

Antspaudas:
Lietuvos Respublika - Diplomatijos Šefas

• Vasario 20 d. Jungtinių Amerikos Valstybių Kongresas abiejų rūmų Atstovų ir Senato — posėdžiuose paminės Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktį. Atstovų Rūmų pirmininkas John McCormick tam minėjimui laiką paskyrė po pasitarimo su Amerikos Liet. Tarybos delegacija, kuri tuo reikalu lankėsi Kongrese sausio 23-24 d. Delegacijoje buvo M. Vaidyla, E. Bartkus ir A. Rudis. Senate minėjimui vadovaus senatorius Thomas Dodd iš Conn. Maldai tos dienos posėdžiuose kalbėti kviečiami vysk. V. Brizgys, Atstovų Rūmuose, ir kun. Ansas Trakis, Senate.

(ELTA)

UŽ LIETUVĄ

• El Passo (Texas) vyskupas vasario 22 d. paskelbė lietuvių diena. Vyskupas įpareigojo visus klebonus tą dieną melstis už Lietuvą. Be to, kaikuriose vietose bus renkami parašai po peticija Lietuvos reikalu.

Pripažino Nauja Atstovą

• Didžiosios Britanijos užsienių reikalų ministerija sausio 22 d. painformavo pasiuntinybės patarėją Vincą Balicką, kad jo 1967 m. gruodžio 31 dieną įteiktoji nota, — kurioje buvo pranešta, kad mirė įgal. min. Balutis, ir kad pas. pat. V. Balickas perima Lietuvos pasiuntinybės Londone vadovavimą Chargé d'Affaires titulu, — priimta dėmesin, ir kad ministerijos vasario mėnesį išleidžiamame Londone akredituotų diplomatų sąraše V. Balickas įrašomas naujuoju titulu, su adresu Lietuvos pasiuntinybėje, 17 Essex Villas, London, W 8.

NAUI GINKLAI, BET SENI TIKSLAI

UŽ TĖVYNĖS LAISVĘ

Istorinėse kronikose dažnai minimas Lietuvos ir lietuvių vardas. Ir visur, kad ir priešai apie juos rašydami, jį mini su pagarba. Pabrėžia jų kovos dvasią, narsumą, laisvės branginimą. Geriau mirdavo, bet nepasiduodavo vergijon. Pilėnų gynėjų ir jų vado kunigaikščio Margio pasiaukojimas stebino to laiko kryžiuočius ir kitus Europos kareivas.

Durbės kautynių pergalė (1260 m. Kurše), Žemaičių kovos su kryžiuočiais šimtmečiais trukusios, tai krauju įrašyti istorijos puslapiai senaisiais amžiais.

Pereitam amžiuje vykę sukilimai prieš rusus, Kražių skerdynės (1893 m.) su 9 žuvusiais, dešimtimis sužeistų ir šimtais uždarytų į kalėjimus ir išvarytų į Sibirą, supurtė laisvojo pasaulio sąžinę, nuskambėjo to laiko spaudoje lietuvybės ir katalikybės gynėjų auka. Tuo laiku buvo tapatinamos abi idėjos. Kai kam gali atrodyti, kad tai buvo bereikšmis gyvybių aukojimas, kad neapsimokėjo stoti į neproporcingą kovą. Tačiau vėlesnė byla dėl Kražių skerdynių ir jos atgarsiai privertė rusus sustabdyti bažnyčių uždarinėjimą. Kovojant už idėjas nėra bereikšmių žygių nei aukų. Nei mūsų paskutinio pokario partizanų aukos nėra bereikšmės. Tūkstančiai jų žuvo ir jų vardai yra sužymėti Laisvės kovos istorijoj. Daug puslapių šios istorijos jau pažįstama pasauliui ir atėjus laikui ji bus žinoma visa. Jokie Laurinčiukai, nei jų filmos, jokie kultūrbendrautojai neįstengs išniekinti šventąją partizanų kovą nei jų vardą supurvinti, apšmeižti. Istorikai ir dainiai aprašys ir apdainuos jų epopėją.

Tačiau dar mus laukia nauji darbai laisvės kovoje. Niekas mums laisvės nepadovonos, jei mes patys jos neišsikovosime su naujais ginklais: tvirtu tikėjimu, nepalaužiama valia viską paaukoti, net ir savo gyvybę, jei to prireiktų, kad tik mūsų Tėvynė — Lietuva taptų laisva tauta ir neprikluasoma valstybe. Visi vieningai turime veikti kartu su mūsų laisvinimo veiksniais ir visu laisvu pasauliu, kad toji kova galutinai būtų laimėta.

J. Pragiedrulis.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PASKELBIMO AUKSINIO 50 M. JUBILIEJAUS MINĖJIMO PROGRAMA

Vasario 16, penktadienį, 18,30 val. Vainiko padėjimas prie Argentinos Išlaisvintojo Gen. San Martin paminklo, to paties vardo aikštėje. Dalyvauja lietuvių jaunimas tautiniais rūbais. Atvyks TV operatoriai. Vainiko padėjimo scena vėliau bus rodoma TV ekranuose.

Vasario 17, šeštadienį, 21,30 val. Minėjimas Lietuvių Centro salėje, Tabare 6950, sekančia eiga:

1. Atidarymo Žodis;
2. Vėliavų įnešimas;
3. Argentinos ir Lietuvos himnai, kuriuos išpildo Jungtinis Lietuvių Choras, vadovaujamas muz. Vacl. Rymavičiaus;
4. Vasario 16 reikšmė — kalba Leonardas Sruoga;
5. Kitų Tautų atstovų sveikinimai;
6. Lietuviškos dainos — solistė Z. Valadkaitė;
7. Už laisvę kovojam! — lietuvių jaunimo vardu kalba inž. A. Rastauskas;
8. Deklamacijos;
9. Žodis Laisvajam Pasauliui — ispaniškai kalba prof. Ernestas Paršelis;
10. Jungtinio Lietuvių Choro koncertas, vad. muz. Vacl. Rymavičiui;
11. Tautiniai Šokiai — Jungtinis Ansamblis, vadovaujant inž. A. Rastauskui;
12. Rezoliucijų skaitymas ir priėmimas;
13. Minėjimo uždarymo žodis.
    Po minėjimo šokiai aikštėje.

Vasario 18, sekmadienį, 10 val. — Iškilmingos Pamaldos už Lietuvą, S. Domingo bazilikoj, prie Belgrano ir Defensa g-vių. Po pamaldų eisena į Plaza de Mayo, kur bus uždedamas, ant paminklo vainikas.

LIETUVIAI!

Lietuvos Laisvės Kovos Metuose minint

Vasario 16 d. penkiašdešimties metų sukaktuves, Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje (susidaręs 1940 m.) kreipiasi į visą Argentinos lietuvių visuomenę ragindamas dar ryžtingiau, atkakliau ir vieningiau dirbti Lietuvos vadavimo akcijoje visomis jėgomis, galimybėmis ir ištekliais. Tik vieningas darbas atneš Tėvynei Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

Vasario 16 d., 1968 — Lietuvos Laisvės Kovos - metai.

Gali tauta būti pavergta, jos kraštas sunaikintas, jos sūnūs iššudyti, bet jos genijus, įkūnytas jos meno kūriniuose, pasiliks ir per amžius liudys apie jos individualią galybę.

J. Keliuotis.

† Sausio 17 Lietuvoje mirė Kipras Patrauskas ir vasario 3 JAV-se kun. L. Jankus, BALFO reik. Vedėjas. Platesni aprašymai kitame nry.

• Atsiprašome skaitytojus, kad šis nris. išėjo savaitę pavėlavęs. Tas įvyko dėl spausdinimo mašinos gedimo.

CONVOCATORIA ASAMBLEA GENERAL ORDINARIA

La Honorable Comisión Directiva de la Sociedad Lituana, Católica, Cultural y de Socorros Mutuos MINDAUGAS invita a todos sus asociados a participar de la Asamblea General Ordinaria que se efectuará el día 25 de febrero de 1968 a las 17 horas, en Nápoles Nº 4269, de Berisso, para tratar el siguiente Orden del Día:

1º — Lectura del Acta anterior.
2º — Memorias y Organo de Fizcalización.
3º — Balance y Cuadro Demostrativo.
4º — Elección de la Comisión Directiva para el año 1968.
5º — Elección de dos (2) socios para firmar el Acta.

Nota: De acuerdo al Artículo Nº 37 de nuestros Estatutos Sociales, si a la primera citación no concurriera el número suficiente de socios que determina dicho artículo, transcurrida una hora, la Asamblea sesionará con el número de Socios presente.

Elda P. de Fabiano - secretaria
Casimiro Palukas - presidente.

SUSIRINKIMAS SENELIŲ NAMŲ REIKALU

Kovo 3 d. 17 val. kviečiamas Senelių Namų Rėmėju ir visų prijaučiančių susirinkimas Lietuvių Salės patalpose. Bus svarstomi labai svarbūs reikalai. Jei gerbiame savo tėvus, nemažiau laukia iš mūsų globos ir meilės kiti mūsų tautiečiai, sulaukę senesnio amžiaus. O juk mums patiems taip pat ateis dienos, kada žvalgysimės ramaus, jaukaus kampelio, kur užbaigti kelionę.

Dalyvaukime ko skaitlingiausiai!

Okupuotoje LIETUVOJE

SUKAKTUVININKAI

• Profesorius Tadas Ivanauskas gruodžio 16 dieną sulaukė 85 metų amžiaus. Tebedirba mokslinį darbą, dalyvauja Kaunos Zoologijos sodo (jo įkurto) mokslinėje taryboje.

• Gruodžio 18 d. Šiauliuose buvo atžymėta aktorės Potencijos Pinkauskaitės 70 metų amžiaus sukaktis. Buvo vaidinama S. Čiurlionienės komedija "Pinigėliai", kurioje sukaktuvininkė atliko senosios Normantienės vaidmenį. P. Pinkauskaitė Lietuvos teatruose dirbo nuo 1919 metų: Tautos teatre, Vilkolaky, nuo 1925 Valstybės Dramos teatre, nuo 1931 Šiauliuose, vėliau Klaipėdoj, paskui vėl Šiauliuose.

NAUJOS KNYGOS

• Aleksys Churginas, vienas iš daugiausia pasižymėjusių vertėjų Lietuvoj, gruodžio 16 d. Tiesoj plačiau atsiliepė apie Nado Rastenio K. Donelaičio Metų vertimą į anglų kalbą. Iš esmės gerai įvertinęs leidinį ir vertimą, Churginas nurodė eilę vertimo vietų, kurias jis laiko nepakankamai nusisekusiomis. Nesutinka vietomis ir su prof. R. Sealy Donelaičio bei N. Rastenio vertimo įvertinimais, bet išvadoje sutinka, kad tuo vertimu atliktas didelis ir svarbus darbas — prasiveržimas ir geras pagrindas ateity Donelaičio parodymą angliškai skaitantiesiems toliau tobulinti.

• Vilniuje išleistų naujų knygų sąraše yra pažymėtas ir Vergilijaus Eneidės vertimas. Vertėjas A. Dambrauskas. (Pernai J. Kapočius Bostone išleido A. Rukšos Eneidės vertimą).

Kiti įsidėmėtini leidiniai — J. Palionio "Lietuvių literatūrinė kalba XVI-XVII amžiuje", J. Grušo 3 veiksnų tragikomedija "Meilė, džiazas ir velnias", V. Kalinausko raižinių ciklas "Senojo Vilniaus Zodiakas".

• Sportininkai Vilniuje vėl skundžiasi, kad sporto sąlygomis "rūpinasi" gana keistai. (Sportinio veikimo sąlygų rūpinimas, kaip ir viskas bolševikinėj santvarkoj, yra valdinių įstaigų kompetencija).

Šiuo atveju skundžiasi dėl ledo rutulio sporto ugdymo sąlygų. Nei Vilniuje, nei kitur Lietuvoj nėra dirbtinio ledo aikštelių. Ir net šalčiams užėjus biurokratai neprisirengia užlieti vandeniu čiuožimui skirtų aikščių. Tad ledo rutulio sportininkai trenituotis vyksta į . . . Minską!

Priekaištauja, kad visi kaimynai — latviai, estai, gudai — jau išmokę įsirengti dirbtinio ledo aikštes. Tik Lietuvoj dar likusi tokia sala, kur "Ledo rutulys be ledo".

(ELTA)

SUNKIAI SUPRANTAMA

Rusai sako, kad Lietuva yra laisva. Kodėl yra uždraustas Lietuvos Himnas? juk jame nieko nėra prieš Rusiją. Kodėl buvo uždrausta Lietuvos vėliava? Lietuvos Herbai, ir t.t. Lenkija ir lenkai nesibijo savo himno, savo herbo, savos vėliavos; nesibaido jo ir komunistinė Čekoslovakija, Vengrija ir Rumunija.

Kražių bažnyčia — liudininkė kruvinos kovos tarp begimklių lietuvių ir šimtų kazokų.

LAIŠKAS IŠ BRAZILIJOS

Gerb. Redaktoriau,

kaip Jūs gyvenat? Lai Dievas duoda, kad kuo geriausiai! O mes? . . . būtų labai maža pasakius, kad gerai. Gyvenam ir jaučiamės nuostabiai gerai, pui kiausiai! Labai užjaučiu tuos jaunuolius-es, kurie dėl kurių nors priežasčių negalėjo dalyvauti šioje kelionėje ir stovykloje; bet tie, kurie galėjo ir nepasinaudojo, tai verti gero pamokslėlio . . .

Varginanti kelionė, kurios kai kurie bijojo? Nebuvo tokia, o tik malonus pasivažinėjimas tarp dainų, klegesio, juokų. Jei kartais tvankioje kino salėje džiaugiamės reginiais tai čia gamtos grožybės keitėsi, kaip besisukančiam kaleidoskope — žali miškai, laukai, sodai, kurortų miestelai, daugiaaukščiai pastatai, vargšų kvartalai, tai dykumų tušti, pilki plotai.

AUKŠTYN IR ŽEMYN, KAIP GYVENIME

Autobusas šauna tiesiu ir lygiu plentu, tai vėl kildamas aukštyn ir staiga krisdamas žemyn. Kartais, atrodo, net širdis šoks pro burną ir išsiveržia bendras "ahhh". Bet vis tai kelionei pajvairinti. O kai autobusas imdavo staigesnę kelio kreivę, tai priplodavo mus kaip silkutes prie lango. Bet jie ne tokie dideli, tai neiškritome nei vienas pakely.

Išvykome, kaip žinote, trečiadienį, sausio 24. Sekančią dieną 11.30 val. jau pasiekėm Porto Alegre. Gerai pailsėję, susipažinę su miestu, išsimiegoję kaip reikiant, penktadienio neankstų rytą riedame S. Paulo kryptimi. Jį pasiekiam sausio 27, šeštadienį, saulei patekėjus.

Čia jau laukė vietos lietuviai, kurie "užpuolė" mūsų kompaktinę grupę, mus išgrobstė ir išsidalino. Kažin, ar Brazilijos lietuviai užmiršo kąnors iš lietuviškų papročių ir tradicijų, bet vaišingumo ir nuoširdumo tikrai ne. Jų meilingoj globoj per keletą valandų papildėme energijos atsargas ir dingo nuovargio net šešėliai. Susipažinę su mus globojančiomis šeimomis, atsigaivinę "kūnu ir dvasia", popiet išvykstame į stovyklą — S. Paulo miesto pakrašty.

STOVYKLOS GRAŽUMĖLIS

Ji tartum specialiai mums pastatyta. Medžiai, didžiulis dirbtinis ežeras. Vanduo ir saulė! Ko daugiau galim norėti!

Mus apgyvendino gražiuose nameliuose. Kaip pavadinti chalet, vasarnamis ar vila? Kaip juos vadinsit, bet jie yra puikūs, patogūs. Gyvenam po 10 ar 12 asmenų kiekviename. Ir kiekvienas turi savo viršininką ar viršininkę. Štai vilų vardai ir jų "valdovai".

1-ji vila "Vėjas" — jos viršininkė Rosita Rukšėnaitė (A. L. Centro mažųjų ansamblio vadovė. Reiškia, į "valdžią" jau ipratusi). 2-ji vila "Aušra" — Lucija Šukytė, Brazilijos lietuvaitė; 3 — "Mėnulis", Albinas Budrevičius; 4 — "Palanga", Nelida Hukaitė, gerai pažįstama Argentinos lietuviams. 5 — "Žvaigždė", Alicija Zienkaitė (L. Centro veikėja). 6 — "Nemunas", čia aš pati. Susitariam su mergaitėmis draugiškai ir demokratiškai. 7 — ? (Susy, kaip su šiuo numeriu — vilos vardas ir jos "jefe"? Red.). 8a — "Perkūnas", Romualdas Guiga ir 8b — "Vanagas", Antanas Stepo naitis. (Perkelta į 8 pusl.)

V. Raudonbarzdis.

TAI KAS TIE ŠEIMININKAI TEN IR TEN?

Kai gaunu laikraštį, Balsą ar Laiką, tuojau ieškau akinių ir pradedu skaityti. Neskubėdamas. Puslapį vieną dieną, už poros dienų kitą. O ką, turiu dvi savaites iki sekančio. Gerai, jeigu laiškanešis kiekvieną numerį atneša. O jei ne, tai praeina ir mėnuo.

Skaitydamas visados turiu pieštuką. Storą, kaip staliaus, tik iš vieno galo mėlyną, iš kito — raudoną. Kas labai patinka, pabraukiu su mėlynu, kas ne — raudonu. Po kiek laiko peržiūriu pabrauktas vietas.

Turiu rankoje ALBalso 1310 nrį. Skyrius "Moteris ir Pasaulis". Skelbiama, kad šį skyrių redaguoja Balso leidėjo žmona. Visi straipsneliai specifiniai liečia moterų reikalus: "Kardinolų pasitarimas Vatikane", "Jauniausias prelatas 33 metų", "Ragina pertvarkyti religinę padėtį". Atrodytų, lyg tai būtų vyskupijos biuletenio lapelis. Paskutinį rašinį turiu apvedžiojęs raudonai. Jo pabaiga atspausta juodu šriftu. Kad skaitytojas neprabėgtų greitomis, kad įsidėmėtų. Rašo šitaip:

> "Ne tik dalis Lietuvos per bažnyčias tapo nutautinta, bet per jas nutautinimo darbas varomas ir išeivijoje, nors labai užmaskuotai. Tik pažvelkime, kas šeimininkauja lietuvių sukurtoj Avellanedos lietuvių parapijoj".

Ilgai galvojau. Ko gi siekia Balso leidėjas ir leidėja talpindami tokius užgauliojimus? Aišku, atitolinti lietuvius nuo religijos. Vietoj jos ką siūlo? Ogi "laisvą mintį". Per laisvamanybę tempia į kraštutinę kairę, į komunizmą. Žmogelis susižavi juo. Bet pagaliau praregi, kaip kačiukas po septynių dienų. Kas toliau? Nusigręžia nuo komunizmo, bet prie religinės minties negrįžta.

Kas tada lieka mūsų tautiečiui, paprastam, be aukštesnių studijų, sąžiningam darbo žmogui? Palieka jis raudonuosius, nes pažino juos ir nusivylė, negrįžta prie Bažnyčios, nes dešimtmečiais pūsti dūmai padarė savo įtaką. Taigi, atsitolina visiškai nuo lietuvybės. Dingsta tarp svetimųjų. Ir štai mes skaičiuojame mūsų koloniją 30 ar 40 tūkstančių, bet kai reikia surinkti kuria proga bent tūkstantį, tai reikia prakaituoti.

Bet kaip ištikrųjų yra su tais šeimininkais? Išsklaidyti paskutinėms abejonėms tiesiai drožiu į Avellanedos Lietuvių Parapiją. Nežinodamas ant ko, bet truputį papykęs. Mane priima tokia mergaitė, simpatiška, blondinė.

—Noriu kalbėti su šeimininku, — gana rimtai sakau.

—Su šeimininke? Eleonora? Jau išvažiavo, ya jubilada, — matosi, kad jai lengviau ispaniškai.

—Ne, ne. Noriu žinoti kas čia šeimininkai? — laikausi savo.

—Tai gal con el padre Agustin? — vėl mandagioji raštininkė stengiasi lietuviškai kalbėti.

—Gerai, pakvieskite T. Agustiną, kleboną ar kokį kitą šeimininką.

Taigi, noriu suglaustai paduoti, ką man paaiškino. — Taip, ši parapija įsteigta Tėvų Marijonų atvykusių iš Š. Amerikos ir vietos lietuvių pastangomis 1940 metais. Bažnyčią ir vienuolyną pastatė kun. J. Jakaitis. Beveik vien tik lietuvių aukomis. Apie 85 % Š. Amerikos lietuviai sudėjo, apie 13 % Argentinos lietuviai ir 2 % iš kitų kraštų ir vietiniai. Parapija turi dvejopą charakterį: tautinį, nes aptarnaujama dvasiniai lietuvių reikalai įvairiose Buenos Aires miesto dalyse ir Beriso mieste, ir teritorinį — apima apie 100 kvartalų (cuadrų, arba "blockų"). Parapijos ribose lietuvių gyvena virš 1.000 asmenų, o iš viso gyventojų apie 25.000.

Prie parapijos yra šv. Kazimiero seserų vienuolynas ir jų išlaikoma pradžios mokykla, kurioje iš 500 mokinių beveik 10 % yra lietuvių. Seselių vienuolynas ir mokykla pastatyta jų lėšomis iš Š. Amerikos. Seselės daug prisideda įtaisant liturginius rūbus papuošiant bažnyčią didžiųjų švenčių metu, vaikus katekizuojant. Žodžiu, didelė pagalba parapijai.

—Perprašau, Tėveli, bet Balsas vis rašo, kad čia juodieji valdo, visur jie maišosi, visur pilna. Kaip čia yra?

—Nereika sakyti "juodieji", nes juodosios rasės čia nėra. Tačiau visi parapijiečiai, katalikai gyvenantieji parapijos ribose, turi teisę ir pareigą savo religiniais reikalais kreptis į parapijos kleboną. Šias pareigas dabar eina kun. Juozas Petraitis, M.I.C. Vietiniai gyventojai turi savo parapijinį komitetą, kuris rūpinasi religinio gyvenimo kėlimu, veikia įvairios religinės organizacijos, katalikų akcija, leidžiamas mėnesinis žurnalėlis ispaniškai kalbantiems.

—Bet dovanokit man. Tai lietuviams čia jau nėra vietos? Viskas "juodžiams", atsiprašau, vietiniams?

—Atrodo, kad jūs čia labai retai ateinat, arba niekados, kad taip nesiorientuojat, — rimtai, kad ir nepiktų balsu man taria dvasiškas tėvelis.

(Pabaiga sekančiam nry.)

VAGIE, KEPURĖ DEGA!

Kartą Lietuvoje, vienos mugės metu, tarp susigrūdusios minios atsiradęs kišenvagis įsigeidė pasipelnyti. Vienas kaimietis pajuto, kad švelnūs ir greiti pirštai išnešė jo piniginę. Kišenvagis nesprunka tuo jau iš minios, kad nesukeltų įtarimo. Nukentėjęs kaimietis (ir tada mūsų kaime jau būta psichologų!) šūkteli: "Vagie, kepurė dega!" Vagišius tik, capt! už kepurės, argi ištikrųjų ji dega? Ir taip buvo sučiuptas. Technika buvo puiki, bet "psichologinis momentas" jį išdavė.

* * *

M. Gogolis (1809-52), žymiausias rusų rašytojas humoristas parašė komediją "Revizorius". Po premjeros, prie teatro durų, jį jau rengėsi vienas aptašyti: "Tai tu mane aprašei?". Tačiau buvę Gogolio draugai autorių apgynė. Kiti du laukė prie jo buto durų įtužę, kad jis juos atvaizdavęs komedijoj. Vėliau gavo eilę laiškų, kuriuose jį kaltino revizoriai, kurie komedijoj atpažino savąją menkystą.

Jean Molière (1622-73) turėjo nemažiau bėdos dėl savo "Tartiufo". Kurį laiką negalėjo išeiti iš savo namų be stipraus palydovo. Tiek buvo veidmainių, mergišių, sukčių, kurie įžiūrėjo savo fotografiją Tartiufo personaže.

* * *

Nesenai paskelbėm mūsų laikrašty J. Švenčionio straipsnį apie L. Centro valdybos užpuldinėjimus ir iškreipiamus faktus spaudos puslapiuose. Rašėjai tuojau atpažino save ir atsiliepė.

Pereitam "Laiko" numery įdėjome mūsų bendradarbio išverstą iš rusų kalbos "Slaptą posėdį". Nuostabiai greitai Balso redaktorius įžiūrėjo, kad ten turi būti jo šefo ir šefo adjutanto portretai. Kodėl taip greitai prisipažinti netardomam? Vien Argentinoje yra apie trys tūkstančiai leidėjų ir keleriopai daugiau redaktorių!

Reikia padaryi išvadą, kad Balso koliojimosi ir šmeižimo technika išvystyta, bet jie suklumpa "psichologiniam momente". Bet kokiu atveju jie, capt! už kepurės! Bijo, kad gali degti.

Sekmadienio Rimčiai

KRISTUS NAZARETO STALIUS

Su Grabnyčia baigėsi kalėdinis laikas. Už poros savaičių prasidės gavėnios metas. Šitame tarpe liturgija mums primena Kristaus paslėptą gyvenimą Nazarete. Apie tai truputį pasvarstykime.

Šv. Raštas apie šį Kristaus gyvenimo laikotarpį labai mažai ką tesako. Mini tiktai, kad jis gyveno Nazarete kartu su Marija ir Juozapu, kuris buvo stalius. Taip pat mini, kad "Jis buvo paklusnus, augo amžiumi, išmintimi pas Dievą ir pas žmones".

Galima gerai įsivaizduoti, koks neturtingas turėjo būti šis gyvenimas Nazarete. Dar ir šiandien Nazaretas yra neturtingas ir skurdus mietelis. Ką bemanyti apie tuometinį Nazaretą prieš du tūkstančius metų atgal: buvo tiktai neturtingas kaimelis.

Juozapas vertėsi staliaus amatu ir iš to išlaikė visą šeimyną. Galima suprasti, kad tai buvo vargingas ir sunkus darbas. Kristus kiek galėjo padėjo savo globėjui, o jam mirus turėjo perimti ir visą staliaus darbą, kad išlaikytų savo motiną.

Niekuo šventa šeimyna nesiskyrė nuo kitų Nazareto neturtingų šeimų, vien tiktai tuomi, kad joje gyveno tikrai šventi asmenys, kurie tačiau išoriniai gyveno kaip ir visi kiti Nazareto gyventojai.

Todėl nenuostabu, kad Kristui pradėjus viešą ir pilną stebuklais gyvenimą, Nazareto gyventojai jam visai nenorėjo tikėti, nes jie sakė: "Ar jis ne staliaus sūnus?" "Juk mes gerai pažįstame jo motiną, kuomi jis save dedasi".

PASLĖPTO GYVENIMO UŽDUOTIS

Gal ne vienam kyla mintis, kodėl Kristus išgyveno net 30 metų pasleptą staliaus gyvenimą Nazarete? Kodėl nepradėjo ankščiau mokyti žmones ir daryti stebuklus? Pats Kristus duoda į šį klausimą atsakymą: "Aš atėjau vykdyti ne savo, bet Tėvo valią, kuris yra danguje".

Dievo planuose buvo taip pramatyta, kad Kristus turėjo gyventi kaip paprastas darbininkas Nazarete, kad paliktų visų laikų darbininkams savo gražų pavyzdį: kaip atlikti paprasčiausius darbus viską dėl Dievo garbės.

Asyžiuje yra vienas sąjūdis, kuris kaip tik iškelia Kristaus darbininko svarbą mūsų gyvenime. Tenai yra paveikslais ir raštais atvaizduotas Kristaus visas paslėptas gyvenimas Nazarete ir pritaikintas mūsų laikams.

Tuomi Kristus norėjo pašventinti darbininkų luomą, kuris yra pagrindinis visuomenės santvarkoje, nes ant darbininkų pečių remiasi visa mūsų pažanga, visa žmonijos civilizacija. Per mažai kreipiama į tai dėmesio.

Kapitalo kraštuose darbininkas yra vertas tiek, kiek jis pajėgia dirbti, kiek išneša jo raumenys ir rankos, gi komunistiniame "darbininkų rojuje" darbininkas yra tiktai viena darbo mašinos dalelė, vienas numeris daugiau, nesvarbu ar jis padaro daugiau ar mažiau.

Krikščioniškoje santvarkoje darbininkas yra daugiau negu darbo jėga, negu darbo įrankis ar gyva mašina. Darbininkas yra visuomenės narys, yra asmuo, kuris savo darbu pašventina savo gyvenimą, palaiko visuomenes gėrį, jos lygį, kuria naujas vertybes, kuriomis visi naudojasi, todėl turi būti pagarbos vertas.

Kristaus staliaus pavyzdys nušviečia krikščioniškas dirbtuves, fabrikus, įmones nauja Evangelijos šviesa. Darbas nėra jokia vergovė šeimininkui, bet yra kilni užduotis visos žmonijos tarnyboje. Todėl darbininkas turi būti gerbiamas ir respetuojamas kaip ir kiekvienas kitas asmuo, nes jis ant savo pečių neša žmonijos pažangą ir gerovę.

kun. Augustinas.

Mus aplankė trys broliai kunigai

Tiesiai į "Laiko" redakciją š. m. sausio 19 dieną atvyko kun. A. Švedo lydimi trys broliai: Jonas, Julius ir Antanas Jutkevičiai ir visi trys kunigai. Kun. Jonas Šv. Kažimiero lietuvių parapijos klebonas iš Worcesterio (kun. J. Jakaičio buvusios parapijos) kun. Julius iš Northampton, Mass, mokyklos direktorius ir kun. Antanas iš Westspringfiedldo, Mass, Nekalto Prasidėjimo vikaras. Visi trys keliauja po Pietų Ameriką; aplankė Venezuelą, Braziliją, Urugvajų, apie tris dienas pabuvo pas mus Buenos Aires, paskui išskrido į Čilę, iš kur per Peru ir kitas valstybes sugrįš atgal į savo parapijas.

Ilgiausiai teko išsikalbėti su vyriausiuoju broliu kun. Jonu Jutkevičium, kuris yra Š. Amerikos "Vyčių" dvasios vadas ir kuris vadovauja Lietuvių Komisijai dėl Lietuvos vardo garsinimo Š. Amerikoje. Ši komisija per metus parašo nuo 11 iki 23 tūkstančių laiškų spaudai ir valdžios žmonėms, supažindindami su Lietuvos padėtimi.

Įdomiausia, kad kun. Jonas gimęs jau Amerikoje ir Lietuvos niekada namatęs, su didžiausiu užsidegimu kovoja dėl Lietuvos ir vadovauja jaunimui gimusiam Amerikoje, kurio idealai yra lietuvybė ir katalikybė.

"Vyčių" organizacija jau 26 metai kaip veikia, turi apie 4000 narių, kurie suskirstyti į 42 kuopas ir 6 apygardas. Kiekvieną metą "vyčiai" suvažiuoja į seimą spręsti aktualių draugijos klausimų. "Vyčiai" renka visą spaudos medžiagą apie Lietuvą, kuri pasirodo ir visiems atsako laiškais dėkodami arba, jei pasitaiko klaidų, atitaisydami.

Vyriausias brolių — kun. Jonas

Klebono kun. Jono parapijoje yra apie 3000 lietuvių. Jis turi "Moterų Socialinį klubą", "Vyrų draugiją", kuri padeda jaunimui stovyklauti, nuperka uniformas, be to, šalia "Vyčių" veikia dar jaunamečiai vyčiai, kurie ruošiasi įstoti į Vyčių eiles. Mokyklai vadovauja Šv. Kazimiero seselės, o joms padeda rėmėjų draugija.

Garbė lietuviams tėvams, kurie išaugino tris lietuvius kunigus patriotus.

IŠ KATALIKIŠKO PASAULIO

• Pabaigoje 1967 metų buvo 800 katalikų misijų teritorijų tarp vyskupijų, apaštališkų vikariatų ir abadijų. Iš jų 286 yra Afrikoje, 354 Azijoje, 80 Amerikoje, 61 Okeanijoj ir 19 Europoj.

• Grazo srities, Austrijoj, Caritas direktorius mons. Anton Lukesch, vienas žymiausių tos vyskupijos dvasiškių, sekdamas kard. Leger pavyzdžiu, atsisakė iš turimų pareigų ir vyksta misijoms į Braziliją. Apsigyvens Para valstijoj, Xingu upės apylinkėje. Xingu upė yra Amazonės intakas.

• **San Carlos de Bariloche mieste,** dalyvaujant Rio Negro provincijos gubernatoriui L. Lanari, Salvador univ. rektoriui Ismael Quiles, S. J., miesto burmistrui A. J. Miralles ir daugeliui kitų asmenybių ir publikos, buvo padėtas kertinis akmuo vieno "Bungalow". Tai bus apsistojimo vieta Salvador studentams vykstantiems į Bariloche praleisti atostogas ar jų dalį.

PATAGONIJOS UNIVERSTITEAS

Retas mokytojas nori vykti į tolimuosius Argentinos Pietus, kur trūkumas civilizacijos patogumų ir perteklius vėjo ir šalčio atbaido bet kokį drąsuolį. Tik saleziečių meilė jaunimui ir paklusnumas savo vyresniesiems juos šaukia į Patagoniją. Jie pirmieji ten steigė vidurines amatų mokyklas ir jie įsteigė ir tvarko Patagonijos universitetą Comodoro Rivadavia mieste. Lankydamas šį universitetą socialinio gerbūvio ministeris dr. J. Alvarez pareiškė žurnalistams, kad **"revoliucinė vyriausybė suteikė Saleziečiams paskolą iki 200 milj. pezų. Įsitikinau, kokiu tikslingumu ir naudingumu ši paskola naudojama. Turiu pabrėžti, kad saliziečiai nesutiko priimti pašalpos ir pasiryžę visą sumą grąžinti valstybės iždui".**

KARDINOLO AGAGIANIAN AUKSINIS KUNIGYSTĖS JUBILIEJUS

Armenijos Katalikų Bažnyčios galva yra kard. Gregorijus Agagianian, gimęs 1895 m. rytinėj Armenijoj. Kudikystėj nustojęs tėvo, paliko su motina iki 11 metų. Tada, vieno kunigo rūpesčiu, jis kartu su keleta kitų našlaičių, buvo nusiųstas į Romą, Tikėjimo Platinimo kolegijon. Po 12 metų studijų buvo įšventintas kunigu. Pasižymėjo tikėjimo dorybėmis, diplomato taktu ir mokytojo talentu. Dažnai būdavo popiežių pasiuntiniu įvairiose diplomatinėse misijose ir jų patarėju Rytų Bažnyčios klausimais. 1946 m. pakeltas kardinolu. Jo asmuo yra viso pasaulio armenų vienytojas.

• **Olandijoj veikė iki šiol 62 Didžiosios Kunigų Seminarijos.** Darbo tikslingumui ir našumui jos dabar sujungtos į 5 Teologijos mokyklas, atskirai paliekant tik Tarptautinę Seminariją vadovaujamą Tėvų iš Mill Hill. Šios mokyklos bus tik mokymo įstaigos. Klierikai vienuoliai gyvens savo vienuolynuose, o vyskupijų klierikai privačiuose butuose.

JO PARAPIJA – VISA BRAZILIJA

Negausi lietuvių tauta, tačiau ji duoda apaštalų misijų darbui tarp svetimtaučių ir netikinčiųjų. Turime lietuvių misijonierių dirbančių tarp Afrikos negrų, Indijoj, Japonijoj, Pietų Amerikos indėnų tarpe.

Sausio mėn. vidury mus aplankė **Tėv. Vicentas Pupinis, S. J.** Jis darbuojasi tarp Brazilijoj rusų katalikų. Praktiškai, visa Brazilija jo parapija. Bet kadangi didelė dauguma jų susispietusi Sau Paulo mieste, tai ir parapijos centras ten yra.

—Iš kur atėjo idėja apaštalauti tarp rusų katalikų? — klausiame tėvą misijonierių.

—Karo laiku susitikau Vokietijoj su a.a. T. Mikalausku, S. J. ir daug kalbėdavom apie sunkią dvasinę padėtį rusų, kurie pasilikdami prie rytų apeigų, priklauso Romai. Jų dvasiniais reikalais beveik niekas nesirūpino. Tikėjomės, kad po karo bus duota daugiau religinės laisvės Rusijoj. Pasiryžau dirbti vynuogyne, kuriame tiek maža darbininkų.

Įstojau į Colegium Rusicum, baigiau Gregorianum universitetą ir 1947 m. liepos 1 d. atlaikiau primicijas, kurių metu pa-

Tėv. Vicentas Pupinis, S.J.,

sakė pamokslą garb. atminties vysk. Petras Pr. Būčys, M.I.C., turėjęs popiežiaus pavestą misiją Rytų ir Vakarų bažnyčių vienijimui.

—Kurioje miesto dalyje daugiau gyvena rusų katalikų?

—Vila Zelina rajone. Ir dauguma jų gyvena lietuvių namuose. Ten ir parapijos būstinė. Turime biblioteką, leidžiame mėnesinį biuletenį.

—Kur rusų kataliką bažnyčią Buenos Aires mieste?

—Tai šventųjų Petro ir Povilo bažnyčia, Güemes 2962. Prie jos yra du kunigai — vienas makedonietis, kitas rumunas. Apeigos beveik tos pačios, bet kalba skirtinga. Taigi, didžiųjų švenčių metu norėjo turėti pamaldas sava kalba.

Kun. Pupinis primena, kad Vatikano II santarybos nutarimų dvasioje Vak. bažnyčia žymiai priartėjo prie Rytų apeigų nes tų apiegų katalikai priima komuniją stačiomis ir abiem pavidalais, pamaldos gimtąja kalba ir paprastai koncelebruojamos.

Tėv. misijonierius sausio 23 d. atgal išvyko prie savo pareigų Brazilijon.

"PAMALDOS UŽ LIETUVĄ, bet už kokią?"

Taip vienas skaitytojas prašo paaiškinti vasario 16 minėjimo programoje paskelbtą punktą. Toliau jis tęsia: "... už tarybinę Lietuvą, kad ji būtų dar labiau tarybinė ir tokia pasiliktų?"

Šis skaitytojas kreipėsi prašydamas tikslesnio šv. Mišių intencijos apibrėžimo, tačiau manome, kad ir daugeliui tas klausimas kilo. — **Už kokią Lietuvą?**

Atsakysime kiek plačiau.

"Lietuva" apima visas tas sienas, kur lietuvių gyvenama — prie Lydos, Gardino, prie Seinų, Suvalkų, Punsko. Lietuva, ne vien teritorija, bet ir visas mistinis kūnas, kurio lastelėmis esame visi, kurių gyslose teka lietuvio kraujas, kurių sąmonėj daugiau ar mažiau rusena troškimas lietuvių tautai šviesesnės ateities ir noras prisidėti sava pastanga to tikslo siekiant.

Taigi, tą dieną ir mišių atnašautojas — kunigas ir visi susirinkę į pamaldas, melsimės —

Už kenčiančią Lietuvą ir už Tylos Bažnyčią joje; prisiminsime maldoje visus mūsų tautos narius — prievarta atskirtus Sibiro taigose, išvežtus jaunuolius darbams į Taškentą ar kitas Rusijos provincijas, kenčiančius sunkių jų darbų stovyklose. Prisiminsime mūsų tautiečius paklidusius Europoje, išsisklaidžiusius Pietų ir Šiaurės Amerikos žemynuose. Melsimės ir už mūsu brolius kovojančius Vietname prieš tą patį raudonąjį amarą ir už lietuvius misijonierius skelbiančius Dievo žodį Afrikos juodajai rasei, ar Azijos gyventojams. Už mūsų tautiečius tolimoj Australijoj. Už Lietuvą ir visus lietuvius, kad ko greičiau laisvė mums prašvistų.

Melsimės ir už mūsų tautos mirusius sūnus ir dukras. Ir mirusieji priklauso prie mistinio tautos kūno. Už mirusius knygnešius, už savanorius žuvusius kovose prieš tris Lietuvos priešus, kurie brovėsi Nepriklausomybės pradžioje į mūsų teritoriją, už nukankintus tardymo kamerose ir kalėjimuose, mirusius Sibire, žuvusius Vokietijos nacių lageriuose, už visus lietuvius, kurių kapų kryžiai stiebiasi viso pasaulio kapinynuose.

Gal užmiršai, Tautieti, tarp darbo ir rūpesčio maldos žodžius, gal nustojai remtis maldos galia, tai bent tų pamaldų metu pakelki mintį į Visatos Kūrėją ir savo atodūsiu minėta intencija įsijunki į tą mistinį Lietuvos kūną, tuo stiprindamas jį ir savyje skaisčiau įžiebdamas meilę kenčiančiai Tėvynei.

1918 - Nepriklausomos Lietuvos Atstatymo

Karalius Mindaugas (1251-1263), sujungęs lietuviškas sritis į vieną stiprią ir organizuotą valstybę.

LIETUVOS GIMIMO DATA

Lituanistikos Instituto istorijos skyrius, Vliko ir PLB valdybų prašomas pasisakyti dėl pirmosios Lietuvos valstybės pradžios datos, nutarė ir pataria:

"1251 metų liepos 17 dieną laikyti oficialia Lietuvos karalijos įkūrimo diena."

Tai diena, kurią popiežius Inocentas IV keliuose savo laiškuose priėmė didįjį Lietuvos kunigaikštį Mindaugą Apaštalų Sosto globon, pripažino jam karaliaus vardą, paskyrė Saremos ir Kuršo vyskupus Lietuvos ir jos karaliaus globėjais ir pavedė Kulmo vyskupui vainikuoti Mindaugą Lietuvos karalium.

Nors vainikavimas įvyko tik 1253 metų vasarą, tie 1251 metų liepos 17 dienos popiežiaus aktai jau įteisino Lietuvą tarptautinėje plotmėje kaip atitinkamai susivarkiusią nepriklausomą valstybę. To meto Europos politinėje sandaroje tik popiežiai ar jų delegatai teturėjo teisę vainikuoti valdovus ir tuo įteisinti jų valdas kaip valstybes. Suprantama, kalbamąją dieną Lietuvos valstybės kūrimasis buvo jau ir teisiškai užbaigtas, taigi ne faktiškai Lietuvos valstybės kūrimasis prasidėjo, — nėra duomenų spręsti ne tik dienos ar mėnesio, bet nei metų ar dešimtmečių tikslumu.

Istorijos dokumentuose Lietuvos vardas pirmą karą paminėtas 1200 metais, kalbant apie tada įvykusį Prūsų arkivyskupo benediktino Brunono Kverfurtiečio nužudymą ties Rusijos ir Lietuvos riba ("in confinio Rusciae et Liuanae"). Istorijos šaltiniai taip pat kalba apie dažnus lietuvių puldinėjimus į Livoniją, Rusijos žemes ir Lenkiją XII amžiaus gale XIII pradžioje. Tai liudija lietuvius buvus tada jau organizuotus, bet tai neapibūdina, kiek tas susiorganizavimas turėjo valstybiškų požymių. 1215-1219 metų laikotarpyje, ryšium su taikos sutartim tarp lietuvių ir Haličo - Volinijos kunigaikščių, lietuvių kunigaikščių minima net 21 ir jų vyresniųjų tarpe minimi Mindaugas bei jo brolis Dausprungas. 1219-1244 metų — pustrečio dešimtmečio — laikotarpyje Mindaugas, paėmė valdžią į savo rankas visoj Lietuvoj ir pasivadino didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Tik 1250 metų gale ar 1251 pradžioj apsikrikštijęs, Mindaugas išsiuntė pasiuntinius pas popiežių, prašydamas — mūsų laikų terminais tariant — **de jure** pripažinimo **de facto** jau esamai valstybei.

Iš tų duomenų tegalima spręsti, kad pirmasis Lietuvos valstybės pavidalas kūrėsi greičiausia palaipsniui, be konkretaus išankstinio nutarimo bei pasiskelbimo, ir kad tas kūrimasis truko gal keletą ar net keliolika dešimtmečių. Tad nėra ir greičiausia nebebus valstybės kūrimosi **pradžios** data. Dėl to Lituanistikos Instituto istorijos skyrius ir pataria, norint turėti konkrečią su Lietuvos valstybės įsikūrimu susijusią datą, imti dėmesin tikrai žinomą tos valstybės **tarptautinio įteisinimo** datą — 1251 metų liepos 17 dieną.

(ELTA)

Vytautas Didysis (1392-1430), daugiausiai išplėtęs Lietuvos teritoriją ir iškėlęs jos karinę jėgą.

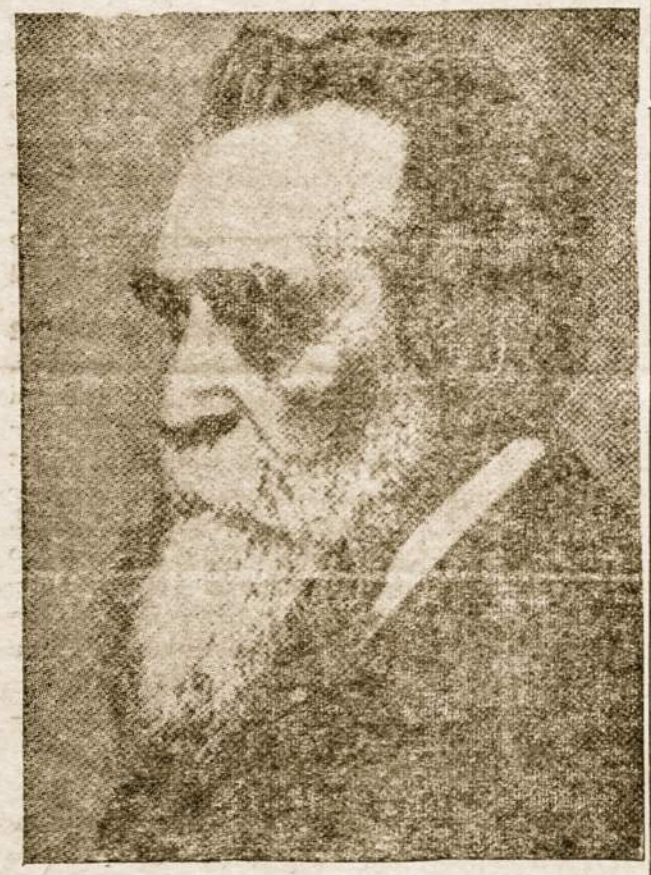

Dr. Jonas Basanavičius (1851-1927), savo "Aušra" pabudinęs lietuvių tautos sąmonę.

Dr. Vincas Kudirka (1858-1899), Lietuvos himno autorius ir varpininkas. Savo straipsniais ir aštria satyra kovojo prieš rusą prispaudėją. Kalėjimas ir sunkios sąlygos pakirto sveikatą ir priartino mirtį.

Alė Rūta.

SPALVOS LIEJASI

(Novelė atsiųsta specialiai "LAIKUI")

Paprašyta prisidėti prie madų parodos rengimo, ji pajuto aštrų vidinį skausmą. Madų paroda? — Spalvingi drabužiai, žmonės, muzika . . . Kaip ir aną dieną, kuri dabar atrodo čia pat. Ji balta suknele, tokia "mažytė", kaip Kęstutis ją vadindavo. Tai jungtuvės, jų bendro kelio pradžia. Svečiai, margos pamergės, jie du laikėsi už rankų . . . Kęstutis lieknas, tiesus nušvitęs, į ją negalįs atsižiūrėti . . . Tos dienos žodžiais jis girdavo ją ir vėliau, ruošlantis kur išeiti:

—Tau kiekviena suknelė pritinka.

—Margarita, kam tau puoštis? Vistiek, gražesnės už tave nebus.

Kitiems jis būdavo griežtas, neatlaidus, kritiškas, o jai nesigailėdavo švelnių susižavėjimo žodžių, ir jos nuomonei visur pritardavo, ir jiems patikdavo tie patys dalykai, ir visada jie turėdavo daug džiaugsmo drauge.

Madų paroda? Viešpatie, madų paroda . . . Rausvas šilkas primintų jo krauja ant grindinio, į kiekvieną siūlę paskutiniai atminimai įsiūsta . . . Jo dejavimų kančiose, jo blėstančio žvilgsnio, paskutinio atdūsio . . .

Ir kaip ji galėtų būti tarp žmonių? Kaip pereiti per salę, kurioje matė juos baliuose šokančius, matė ją puošnią ir laimingą, o jį — šypsantį, savo žmoną vis dar jaunatviškai įsimylėjusį . . .

Siuviniui iškritus iš rankų, ji rymojo susimąstyme. Giliai viduje matė jų pirmus žvilgsnius, juto stipriau plakančią širdį, kaistantį veidą. Rodos, tebegirdėjo vestuvinę muziką, paskui — jų pirmo kūdikio švelnų verksmą, paskui — dukrelės juoką, žaidžiant su lėle, paskui . . . Vaikai augo, vargo dienos svetur, skubėjimo dienos, šviesesnės dienos . . . Ir paskui . . . Stabdomos mašinos cypimas, riksmas, triukšmas gatvėje, bėgančių žingsniai . . . Ir ji išbėgo, skverbėsi pro būrį, širdis jau daužėsi, nes kaimynas į ją atsigręžė su gailesčiu, baisus nujautimas pervėrė . . .

Dabar jos veido raumenys virpėjo, rankos ir kojos buvo šaltos, nejuto, kas aplink. Ir krūptelėjo, kai duktė prakalbėjo; buvo užmiršusi ją esant kambary.

—Mama, kodėl ne? — Susijaudinusi klausė Vijolė.

Margarita nustebusi pažiūrėjo į dukterį; nustebusi ir išsigandusi. Dabar ją nupurtindavo mažiausias garsas, sujaudindavo kiekvienas žodis.

Kai širdis pritilo krūtinėje, kai lūpos nustojo virpėti, ji vėl pakėlė akis į dukrą, aukštą liekną šešiolikmetę. Šviesios garbanos supo Vijolytės kaktą, žvilgsnis buvo tyras, vaikiškas, bet jau su smalsumo gyvenimui liepsnelėmis. Ji laikė galvą pakreiptą nuleistomis ir kiek į priekį ištiestomis rankomis; taip darydavo, ko prašant. Taip, ji dar vis buvo Vijolytė, lepinama, b ribų mylima. Tėvas griežtai spaudė prie mokslo sūnų, drausmingai kreipė jo žingsnius į gera, bet švelniai, nuolaidžiai mokydavo ir lepinimais mylėdavo dukrelę.

—Mūsų Vijolė bus tokia graži, kaip tu, — kartą sakė jis Margaritai.

Nors mergaitė turėjo daug ir tėvo veido bruožų, buvo jo ūgio, bet Kęstutis joje žavėjosi motinos lieknumu, jos švelniais judesiais, lengvu kaip stirnos žingsniu . . . Jis daug dirbo, rūpinosi namais, stengėsi prasiplėšti į geresnę buitį.

Ir pro skausmus jis galvojo apie juos, apie šeimą.

—Ar žinot kas? Ar turit mašinos numerį? . . . — Sunkiai judėjo krauju pasruvusios lūpos.

Ar suras nusikaltusį važiuotoją, ar apmokės gydymo išlaidas . . .

Nelengvai jie pradėjo kopti į geresnes dienas šiame krašte. Jau buvo bepasiekią šviesesnį krantą, jau dairėsi nuosavų, patogesnių namų . . .

Margarita stebėjo dukters vaikišką veidą, liauną liemenį, gražiaformes kojas. Vijolė vaikščiojo tiesi, lygiais žingsniais, grakščiai išlenkusi kaklą. Taip, gražiai gultų paraukimai ir klostės, jos dėvima kiekviena suknelė atrodytų puikiai . . .

—Na, mama? Tai ar dalyvausi madų parodoj? Ar dalyvausi, mamyte? Aš pradėvėčiau tavo naują suknelę. Vijoletinė — mano mėgiamiausia spalva . . .

"Kaip ji keičiasi! — Galvojo motina, žiūrėdama į mergaitę. — Kad ją dabar tėvas pamatytų . . .".

Dar nei metai nepraėjo. Jie laikė Vijolytę vaikiu, motinos suknelių dar nemėgindavo . . . O dabar? — Gražiai nuaugusi, net ir susimąstymo šešėliais vaikiškame veide mergina . . . Laikas ar skausmas taip greit išugdė šią gėlę? —

50 m. Auksinis Jubiliejus - 1968

STATYBA PO GAISRO

Didysis Karas nusiaubė Lietuvą daugiau, negu bet kurį kitą kraštą. Mūsų kaimynai šiaurėje — Latvija ir Estija buvo atokiau nuo ruožo, kuriuo praėjo viesulas naikindamas viska. Ten frontas ilgiau nestovėjo ir žmonės tik laukė karo pabaigos, kad vėl normalų gyvenimą pradėtų.

Lietuva jau pirmaisiais karo metais buvo sudeginta, apiplėšta, dauguma miestų sugriauta. Gyventojai bėgo su visa manta nuo fronto ugnies. Frontui sustojus ar jam praėjus, vėl grįždavo į namus, bet juos rasdavo visiškai tuščius arba degėsiuos.

Ant tų degėsių Valstybės Taryba pradėjo kurti Lietuvos valstybę. Reikėjo visko — centralinės vyriausybės, apskričių ir valsčių savivaldybių, ypač mokyklų, o svarbiausia — organizuoti krašto gynimą. Nes į sudegintus namus pradėjo veržtis plėšikai iš visų trijų valstybės šonų. Tik Baltijos jūros pakraštys buvo saugus. Neatvyko bent piratų laivai. Už Baltijos buvo draugingi Skandinavijos kraštai.

Antanas Smetona

1919 m. balandžio 4 d. Valstybės Taryba išrinko A. Smetoną (1874-1944) pirmuoju Lietuvos valstybės prezidentu. Po 14 mėnesių, 1920 m. birželio 19 d., šias pareigas perdavė steigiamo seimo pirmininkui Al. Stulginskiui.

Palikęs aktyvias politines pareigas, visas jėgas pašventė publicistikai ir profesoriavimui universitete.

1926 m. gruodžio 19 d. vėl seimo išrinktas prezidentu, tas pareigas ėjo be pertraukos (perrinktas 1931 ir 1938 m.) iki kol rusų tankai pradėjo brautis Lietuvon birželio 15 d. 1940 m.

Koks darbininkas yra laisvas nuo klaidų? Tik dažnai tos klaidos stengiamasi padidinti, išpūsti, kad jos paslėptų pozityvinį dirbančiojo asmenį. Didėjant laiko perspektyvai, atslūgstant politinių priešų aistroms, vis labiau bešališkai ir teigiamai vertinamas mūsų pirmojo prezidento asmuo.

Nėra abejonės, kad jis dėjo visas galimas pastangas kovoje už tėvynės laisvę ir vėliau gynė tautos reikalus, kaip jam protas ir sąžinė diktavo.

ŠEŠI METAI DEMOKRATINIU PREZIDENTU

Stulginskis prezidento pareigas pradėjo eiti pačiame amžiaus stiprume — tik 35 metų sulaukęs. Ėmėsi tų aukštų pareigų visu ryžtingumu. Stengėsi organizuoti atgimstančią Lietuvą pagal Vakarų kultūrą, krikščionybės ir demokratijos principais paremtą.

Jo prezidentavimo laikais buvo išleisti visi pagrindiniai įstatymai, įsteigtos aukštosios mokyklos, įvesta stiprioji mūsų valiuta — litas. Atgautas Klaipėdos kraštas. Užmegzti diplomatiniai sanykiai su didžiosiomis Vakarų valstybėmis. Atsakingas pareigas

Aleksandras Stulginskis

eiti jam daug padėjo ir svetimų kalbų mokėjimas — kalba laisvai angliškai, prancūziškai, vokiškai ir rusiškai.

15 metų išlaikytas Sibire. Nuo 1956 metų vėl gyvena Lietuvoje.

* * *

JAV-se, Vašingtone, 1967 m. spalio mėn. įvykusioje veiksnių konferencijoj buvo aptarti programiniai punktai Lietuvos Laisvės kovos metams. Nuotraukoje matosi iš kairės į d.: gen. kons. J. Žmuidzinas, gen. kons. dr. P. Daužvardis, Lietuvos atstovas Vašingtone J. Kajeckas, L. L. kom. pirm. V. Sidzikauskas ir gen. kons. A. Simutis.

Neturėjome fotografijų diplomatijos šefo min. St. Lozoraičio ir VLIKO pirm. dr. J. K. Valiūno.

DIDYSIS VARPININKAS

Dr. K. Grinius (1866-1950) pasitraukęs nuo antrosios bolševikų okupacijos į Vokietiją, garsino šūkį: "Vienas kitam paskelbkime amnestiją". Tai padarė labai teigiamos įtakos tremtinių stovyklose atsidūrusiems lietuviams, švelnino nervų ir politinę įtampą.

Dr. Grinius buvo trečiuoju Lietuvos prezidentu 1926 m. birželio-gruodžio mėn. Tas jo vardui suteikė dar didesnę aureolę, nors ir be to, jo vieta Lietuvos istorijoj būtų garbingiausiuose puslapiuose.

Dar prieš stodamas į mokyklą, jau pamėgo lietuvišką knygą, nes jo tėvas, būdamas kad ir paprastu ūkininku, turėjo savo nedidelę biblioteką. Iš pat mažumės įgijo meilę lietuvių kalbai ir kančiančiai tėvynei. Už tą meilę turėjo sėdėti rusų kalėjimuose ir atlaikyti dažnus žandarų tardymus.

Jis su dr. Kudirka, P. Leonu, P. Kriaučiūnu ir kitais, surinko lėšų ir bendradarbių būrį "Varpui" leisti, kuris pasirodė 1889 metais.

Tragiški smūgiai, kurie dr. Griniaus gyvenime dažni svečiai, nepalaužė jo valios. Nesilankstė jokiai valdžiai, nei okupantui.

Būtų netikslu mėginti išvardinti jo nuopelnus keletoj eilučių. Per daug jie platūs ir sudėtingi. Suvirš 60 metų dalyvavo spaudos darbe, nei sunkiausiuose gyvenimo momentuose neišleisdamas plunksnos iš rankų.

dr. Kazys Grinius

Jo suorganizuotame Kauno miesto sanitarijos skyriuje jau buvo motinos ir vaiko globos punktai, energinga kova su džiova ir kt.

Jo vardas gerbiamas visų lietuvių, kurie kovoja už tą patį Lietuvos idealą, kaip jis kovojo — už laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą!

Vijolė naiviai pakreipė galvą, kalbėjo abejojančiai motinai:

—Aš gi tenai nešoksiu. Aš juk nieko . . . Tik parodysiu tavo drabužius, tavo pasiūtus. Aš noriu, kad tu dalyvautum, mamyte. Tai yra . . . Tu pati gali nerti, jei nenori, mane tik apvilksi . . .

Margarita giliai atsikvėpė. Tėvas vis išklausydavo mergaitės prašymų; sūnui griežtas, o šiai nuolaidus . . .

—Gerai, Vijolyte. —Nejučia ji prasitarė.

—Oje, oje! —Mergaitė sušuko.

Džiaugsmingai dar kažko klausė. Nelaukdama atsakymo, pabučiavo motiną ir šokterėjo iš kambario, išbėgo broliui pasigirti.

Prietema kambarį vyniojo į šešėlius. Šviesa tirpo, kambarys lyg didėjo, tai vėl susispausdavo į siaurą, pailgą . . . Margaritos akys plito, ji ėmė gaudyti orą, išpylė prakaitas, apėmė tokia vienuma ir toks baisumas . . .

"Čia ne kambarys, o karstas . . . Karstas! Spaudžia, taip spaudžia, ar ištesėsiu, ar pajėgsiu nors kelis metus, kol vaikai mokslą pabaigs . . .".

Sulinkusi, dejuodama kalbėjo pati su savim. Būdavo jie visa drauge aptaria, išsikalba, o dabar ji viena svarstė, drąsinosi, barė save, vėl baiminosi, virpėjo . . .

"Kad ištesėčiau nors kelis metus, kad jų nepaliktume vienų. Vaikų . . .".

Kęstutis norėjo savo vaikus išmokslinti, išleisti už namų slenksčio pasiruošusius, išmintingus, tvirtus prieš gyvenimo smūgius . . .

"Čia mūsų kambarys, ne karstas . . ." — Valios jėga išsibudino, atsipeikėjo.

Įjungė šviesą, pasiėmė siuvinį. Tą numetė, ėmė kitą. Ištraukė naujos medžiagos gniužulą, metė ant lovos, ištiesdama. Paskui, stovėdama prieš veidrodį kabino sau ant peties, leido raukšlėmis nubėgti kūnu žemyn, gniaužė prie liemens, įlenkė prie kaklo, kol medžiagos palaida masė jos akyse ėmė formuotis į konkretų drabužį. Mintyse derino spalvas prie Vijolės veido, drabužio formą prie jos jaunos išvaizdos, žaismingo galvos kryptelėjimo, lanksčių pasisukimų; nors mergaitės veide jau buvo ir rimties.

Taip, gal reiktų ją leisti tenai . . . Tėvas mėgdavo ją matyti linksmą. Vijolytė šoko baletą, dainavo; ji — tautinių šokių pamokose, draugių būry besijuokianti . . . Jos gyvenime tik trumpam buvo saulė aptemus, tik į kapines apsunko žingsniai ir liejosi ašaros. Gal reiktų leist . . .

Margaritai palengvėdavo tarp sulinkusių, plušančių bendradarbių; darbovietė nepasirodydavo karstu, kaip jos kambarys. Būdavo ir pati užsiėmusi, įsigilinusi, derinanti mintis su rankomis. Ji mėgo savo darbą. Tai nebuvo tik siuvimas. Kompanija, kuri pradžioje priėmė ją siuvėjos darbui, greit pastebėjo, kad ši europietė išmano apie spalvas, medžiagas, raukimus, jų tarpusavius derinimus. Davė jai pamėginti, — kad ir sugadintų gabalą medžiagos, — per eksperimentus ieškoma . . . Ir greit pastebėjo, kad ši kukli, smulki lietuvė ne vien tinkama drabužiui priderinti ar susiūti, bet ir pilna įvairiausių idėjų, mokanti jas parodyti popiery ir šilke.

Ji nesijaudino siuvėjos amato nužeminimu savų žmonių tarpe. Jautė pati, kad čia gali būti ieškojimas ir kūryba; sielos dalį gali į betkokią medžiagą įdėti. Čia jos vaizduotė būdavo užimta ir augo, dienos prie medžiagų ramino; jos atnešdavo ir gerą pinigą, kurio taip reikalingi buvo jos besimoką, nedirbą vaikai.

Keletą savaičių Margarita paskendo veido trūkčiojimus ir širdies negalavimus gydančiame užsimiršime. Jei darbovietėj privalėjo laikytis užsakymų ir tam tikro plano, tai namie ji kūrė be jokių varžymų, be nurodymų. Daug dirbdama kiek nusilpo, bet jautėsi patenkinta. Tik retkarčiais, po Vijolės džiaugsmingų krykštavimų, derinant suknelę po suknelės, jai kambarys vėl pasirodydavo karstu, medžiagų spalvose sumirgėdavo geltonos, baltos, raudonos gėlės, slegiančios, aštriais kvapais troškinančios jį mirties guoly . . .

Su darbais ir besipinančiomis mintimis, tarp kovos su kasdienybe ir skausmingų atsiminimų, sliuogė laikas slidžiai, nesulaikomai, byrėjo dienos, lyg smėlio grūdai pro sauja suspaustos rankos pirštus.

Margarita vis dar neprisivertė eiti prie žmonių, pasinerti į kasdienybės triukšmą, ar prisilytėti prie šventiškų pakilimų.

Atėjo madų parodos diena. Drėgną rudens popietę sučiuožė į salę spalvingai apsirengusios modeliuotojos. Repetavo.

Vaikščiojo scenoje, lipo laipteliais žemyn, derindamos smulkius žingsnius su oria veido išraiška. Šlamėjo, šiušėjo, sklaistėsi ir krito kūnu žemyn plonos ir stangrios medžiagos, margavo spalvos ir drabužių charakteriai. Gražiai sušukuota pianistės galva laikėsi tiesiai, bet jos akys kilojosi nuo klavišų, apmesdamos vaikščiojančias figūras, matuodamos jų žingsnių tankumą, vertindamos suknelių prabangą ir skoningumą; pagal visus įvertinimus, keitėsi piano akordai, pasigirsdavo vis nauji garsai ir taktai kiekvienai modeliuotojai.

Už valandos pianistė užkulisy ilsėjosi, mažame veidrodėly peržiūrėdama ir pirštų galais brūkšteldama paskutinius grimo ir plaukų kuokštelių pataisymus. Veidrodėliai kilo ir prie visų modeliuotojų nosyčių. Prieš didįjį veidrodį spraudėsi lieknos, šilkais, nailonais ir vilnomis šlamančios, figūros, kyščiojo atlasinių batų galiukai, tiesinosi kojinės, trumpinosi per ilgi apatinukai, lyginosi raukšlės, virpėjo spindėdami kaklo ir ausų papuošalai . . .

(tęsinys sekančiam numery)

NUOTAIKOS MALDOS NAMUOSE

Ach, pasenau — nebesusigaudau pasauly: anksčiau gatvėse matydavosi mergaitės trumpais, lyg iš siauro, trumpo rankšluosčio susiūtais sijonėliais. Tik kad tos "mergelės" tokios stambios, aukštos, ne viena jų gerokai žilstelėjusi. Atsigręžia: apie akis mėlsvos dėmės, šešėliai, lyg po triukšmingo sukaktuvių šventimo.

Matau, kad jau nekantriai ir piktai tripčioji:

—Tai kiek dar kartų bumbėsi dėl naujųjų madų, tetule? Tu vis nori, kad vaikščiotumėm nutysusiais sijonais, lyg senos davatkos.

—Bet dar baisiau atrodo, kai suaugusios moterys pakvaišusiom mergitėm bėgioja . . .

Nuvargstu bebumbėdama, nepakeliamai prislegia modernaus gyvenimo dienos, ir žingsniai tada savaime krypsta vėsion bažnyčios globon.

Bažnyčia lyg pakopa tarp žmonių sudarkytos gražiosios žemelės ir Dangaus.

Dievas visur yra, visur ir visada galima Jam kalbėti, tačiau bažnyčia lyg priartina prie Jo — čia lyg lengviau pajunti Dievo artumą. Vieta skirta susikaupimui, žemei užmiršti ir valandėlei gyventi amžinybės mastu. Galėtumėm sakyti, kad žemė suskilusi į dvi dalis: pasaulį ir bažnyčią.

Pasaulis iš ribų išklydusios mados, beprotiškai triukšminga muzika, "rėkiančios" filmos, tempas, vis didesnio pelno vaikymasis, veržimasis pirmauti . . . Bažnyčia ramumas, savęs atsižadėjimas, kova su nuodėmės sugadinta prigimtimi, stengimasis žmogų vesti tobulybėn.

Pasaulis bando klasta įsiskverbti - infiltruotis bažnyčion, įbrukti savo nešvarią dvasią, sugriauti tą pakopą tarp žemės ir Dangaus. Bažnyčia ieško būdų pasaulio dėmesį atkreipti, būti jo suprastai, stengiasi parodyti jo sumaterialėjusioms akims nebeįžiūrimus tolimus, šviesius horizontus.

Kas nepritampa prie klastingos pasaulio dvasios, ką vargina neramus, nervuotas pasaulio alsavimas, kas nori išsivaduoti iš tos daugiagalvės hidros glėbio, ieško kelio link Dievo — ieško atgajaus bažnyčioj.

Ir jei naujosios mados užgauna akis miestų gatvėse, tai bažnyčioje jos tikrai iššaukia skausmą, pažeidžia sielą. Iššaukiančio sukirpimo rūbai, apnuoginę kojas, rankas, kaklą, nugarą atveria kelius tamsiai, neramiai pasaulio dvasiai veržtis bažnyčion, ardyti jos mūrų jaukią ramybę. Dabartinės mados tikslas ne papuošti merginą, moterį, ne ją skoningiau aprengti, bet tik atkreipti kitų dėmesiui į ją. Juo merginos vidaus pasaulis tuštesnis, juo jaučia, kad neturi savyje nieko vertingo, kuo galėtų kitus sužavėti, tuo labiau metasi į ekstravagantiškumus: minisijonai pamėlę poakiai . . .

Tačiau bažnyčioje tie visi dalykai netinka, nes čia rimtas dėmesys tegali būti nukreiptas link Dievo. Ne į save, ne į kitus, ir —gink Dieve— jokiu būdu negalima nukreipti kitų dėmesį nuo Dievo link savęs. Visus ekstravagantiškumus todėl reikia palikti už bažnyčios durų ir įeiti atitinkamai kukliai apsirengus. Palikti namuose visus 'minisijonus", rėkiančių spalvų rūbus; netinka čia dideli iškirpimai, suknelės ar bliuskutės visai be rankovių. Kur yra parotys, kad moterys užsidengtų galvą, geriau demonstratyviai "nekovoti" su tuo mums keistu papročiu, bet kukliai prisitaikinti. Nieko neprarasim vadovaudamies kuklumu, nuolankumu, ir mūsų karūnos dėl to nenukris.

Šitaip elgdamosis nedrumsime bažnyčios ramybės, neatimsim "sudavatkėjusiems" vyrams ir moterims paskutinės užuovėjos šitoj žemelėj, ir pačios galėsim ramiau susikaupti maldoj, nejausdamos žioplių varginnančių žvilgsnių.

Sunku tikėti nuoširdumu moters, kuri bažnyčion eina per daug moderniai apsirengusi, o matant ją tokią einant prie Dievo Stalo — prie komunijos, ne kartą ir šiurpu darosi . . .

Tetulė

Sofija Ivanauskaitė Pšibiliauskienė (1867-1926)

KULTŪROS DARBININKĖS

• ŠALLS — Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga gruodžio 29-31 dienomis Baltimoreje, Maryland, buvo surengusi lietuvių studentų suvažiavimą. Iš 9 prelegentų 4 buvo studentės: **Birutė Augustinavičiutė** kalbėjo tema "Okupuotos Lietuvos poezija"; **Skirma Makaitytė** — "Lietuvių studentų ryšiai su Amerikos jaunimo organizacijomis"; **Dalia Tallat-Kelpšaitė** — "Jaunimas ir L. Bendruomenė" ir **Dana Zubaitė** — "Kelionės į Lietuvą".

• **Seattle, prie Pacifico,** baltiečiai labai darniai sugyvena ir bendradarbiauja. Iš 28 mieste gyvenančių tautybių jos buvo parinktos specialiai kalėdinei programai spalvotoje TV. Lietuvė **E. Masokienė** kalbėjo apie visų trijų tautybių kalėdinius papročius.

• **New Yorke,** Religinės Šalpos ir L. Kat. Moterų draugijos pastangomis gruodžio 10 d. buvo surengtas **"Persekiojamos Bažnyčios minėjimas.** Įžangos žodį pasakė vysk. V. Brizgys. Meninėj programoj dalyvavo **Irena Stankūnaitė** - solistė, **Brigita Pumpolytė** — smuikininkė, **Irena Veblaitienė** — deklamavo ir pranešinėjo programą.

• Beveik 50 eilučių mūsų straipsnelį apie **Elsą Palaikytę,** su jos fotografija, persispausdino "Nepriklausoma Lietuva" Nr. 1074. Pavyzdingos lietuvaitės ir čia gerbiamos, ir tolimose lietuvių kolonijose jų vardas minimas.

• Tame pat nry. "N. Lietuvos" patalpintas Pietų Amerikos lietuvaitės **Emilijos Brinkytės** "Laiškas Popiežiui", kuriame prašo popiežių palaikyti tremtyje atsidūrusių tautinių mažumų kalbines teises, o geriausiai būtų įvedant naują įsakymą tikintiesiems **"melskis protėvių kalba".**

LAZDYNŲ PELĖDA

1967 m. suėjo šimtmetis nuo L. Pelėdos — vienos iš pirmųjų ankstybosios mūsų rašytojų kartos atstovės gimimo. Minime ją ir gerbiame ne todėl, kad ji būtų sukūrusi kokius šedevrus ar kuo kitų pagarsėjusi, bet todėl, kad savo beletristikos kūrinėliais įsirikiavo į lietuvių tautinio atgimimo pionerių eiles. Taip pat ir todėl, kad į šituos kūrinėlius įdėjo labai daug širdies, jausmo.

Lazdynų Pelėda — Sofija Ivanauskaitė gimė Paragių dvare, Tryškių valsčiuje, Šiaulių apskr. Tėvas įdomavosi menu, dvaro nesugebėjo tvarkyti, ir jo ekonominė padėtis pašlijo. Dukteris mokė pats namuose. Pačios mergaitės auklėjimą papildė sentimentalios literatūros skaitymu. Tai turėjo stipriai neigiamos įtakos jų būdo vystymuisi: liko nerealiomis idealistėmis svajotojom, trūko atsparumo, kovingumo; bent Sofija niekad ir neįsijungė tikran gyveniman ėjo šalia jo ir kentėjo. Stipriai atsiliepė tai ir į jų kūrybą (rašė abidvi seserys).

Būdama 24 metų Sofija išteka už užsigėrusio bajoro Pšibiliausko, svajodama jį išgelbėti. Susilaukia dviejų vaikų. Vyro, tačiau, pataisyti neįstengia ir po keliolikos metų bendro gyvenimo išsiskiria.

Į Lietuvišką judėjimą Sofiją įtraukia stud. Povilas Višinskis apie 1900 metus, kada ji ir pradeda lietuviškai rašinėti. Višinskis jos raštus taisydavo. Būdamas ateistinių pažiūrų, ta dvasia spalvino ir pirmuosius Sofijos kūrinėlius, tilpusius "Varpe" ar "Ūkininke". Sulenkėję bajorai šaipėsi iš Sofijos, išskyrė ją iš savo tarpo. Bėgdamas nuo tos pašaipos, Višinskis ją apleido. Sofija tai skaudžiai pergyveno. Vėliau pradėjo savo kūrinius spausdinti ir katalikiškoje spaudoje — "Tėvynes Sarge", "Šaltiny".

L. Pelėda gyveno tai Vilniuje, tai Kaune. Dirbo bibliotekoj, vėliau vaistinėj, vertėsi rankdarbiais, šiek tiek uždirbo ir savo rašiniais. Po pirmo pasaulinio karo Kaune sunkiai begalėjo išsiversti, badavo, sirgo džiova. Tokioj beviltiškoj padėty ją užtiko kun. M. Krupavičius ir suorganizavo pagalbą. Išgijusi vėl rašė. Tik dabar jos pažiūros visai susiformavo, vadovavosi katalikiškais principais, blėso tamsi neviltis. Mirė džiova 1926 m. avo tėviškėj Paragiuose.

L. Pelėda iš dvaro patyrė tik blogo, dvaras buvo kaltas dėl jos klaidų nesekmių gyvenime; mieste ji skurdo, tad nenuostabu, kad savo apsakymuose visa širdimi atsigręžia į kaimą. Prie kiekvienos progos iškelia dvaro blogybes: moralinį smukimą, idėjinį pasimetimą, nesugebėjimą šeimininkauti, egoizmą, kaimo išnaudojimą. Kartais tiek toli nueina, jog jos vaizduojamas dvaras lieka sukarikatūrintas, kaimas idealizuojamas.

Taip dvaro nuskriaustų kaimiečių skaudus likimas vaizduojamas "Stebuklingojoj tošelėj". Našlaitis Juozelis pamilsta kaimo mergaitę Onutę, tačiau dvaro ponaitis ją suvedžioja. Keršydamas Juozelis pasikaria po ponaičio langu. Pakaroklį užkasė Bivainės girioj, ir nuo tada joje žmonės girdėdavo stebuklingos tošelės melodiją.

Labai sentimentaliai parašyta "Motulė paviliojo", kur nupasakoja šiurpų našlaitės likimą: ujama mergaitė nusiskandina.

Neigiamą įspūdį palieka per daug romantikos spalvomis nuspalvinti nusižudymo momentai. Tai greičiausiai liguistai sentimentalių novelių skaitymo ir pozityvinės Višinskio įtakos išdava. Pati Sofija galvojo apie nusižudymą, kai Višinskis ją paliko. Sentimentalizmas rodo žmogui jo paties nesėkmes — skausmus iškreiptai padidintus, įtikina jį išgyvenant baisią tragediją, visa kita uždengia nevilties skraiste, palaužia valią kovoti, pasitikėti savo jėgomis, gi skurdus pozityvizmas grubiai užtrenkia duris vienintėlei galimai pagalbai — Dievui. Tokios nuotaikos žmogus negali savižudybės įvertinti teisingai kaip klaidą, kaip bailumo laimėjimą, kaip niekšišką pasityčiojimą iš savo pareigų kitiems.

Daug skausmo randame L. Pelėdos raštuose, daug realaus gyvenimo vaizdelių, daug svajonių, nusivylimo, bet taip pat nemažai ir skaidrių, užburiančių vaizdų, kaip ir apysakoj "Ir pražuvo kaip sapnas" apie klumpadirbį Juozą:

"Kelias dešimtis klumpių išskobęs, senis sustatydavo jas asloje ir iš eilės imdavo dailinti, tikrai pasigėrėdamas.

Atsidaro jis, būdavo, trobos kampe prie durų įtaisytą lentynėlę ir išsiima sau reikalingų tam tikslui dalykų: šukių krūvelę, žąsų plunksnų pluoštelį ir dailiai susuktų popierėlių su dažais.

Atsiraitęs rankoves, imdavo maišyti jis šukėse dažus, kiekvienai skyrium įdėdamas plunksną, o visus įmaišęs, užsikurdavo pypkę ir sėsdavo prie darbo. Užsimovęs sau klumpę ant kairiosios rankos, atsargiai, atsargiai dažo, būdavo, išraižytas šakeles.

Visa ko tenai buvo priraižyta. Šmaikščios eglelės, skarotos rūtų šakos, dobilėliai, raguoti oželiai ir margi paukštukai, — tokie keisti, kokių dar ir gamta neprasimanė.

Išbaigęs visą gražumėlį, padėdavo ant žemės, meiliai šypsodamas, ir prisimerkęs, imdavo žiūrėti, traukdamas pypkę.

—Užmesk akį, mama! — prabildavo į žmoną: — ar ne genys?

—Besibiaurioji, tėvai, kas tau už tai užmokės? Įmaus į purvyną, tai ir po gražumo. Būtumei verčiau kuriam indui šulus sutašęs: ir sau ir žmonėms naudos būtų, o čia . . .

Temo tada šviesusis nusišypsojimas ant senelio veido, pranykdavo kaip nebuvęs, ir senis, galva kinkuodamas, tardavo:

—Ar išmano kiaulė pipirus! —ne jai ir renkami. Tiek teišmanai, kiek iš dubens į dantis, arba kad tau kas tuoj atkišęs skatikus pabarškintų. Eik, tu, eik. Nabage, naktį gimusi esi . . . Ne su vienais skatikais gyveni, ne su savim nusineši . . .". **Pov. Mačernis.**

ALOS Taryba

ALOS Tarybos posėdis, įvykęs vasario 2 d. Susivienijimo patalpose praėjo sklandžia ir darbinga nuotaika.

Posėdžio dalyviai susipažino su ispanų kalba leidinio apie Lietuvą spaustuvės nuospaudomis. L. Ryselis pageidavo, kad leidinyje būtų įdėtas Lietuvos himnas lietuviškai ir ispaniškai, kadangi yra vienas iš pačių gražiausių tautinių himnų. Pageidavimas visų buvo paremtas.

Prof. Ern. Paršelis pranešė, kad turimos lėšos (suaukotos IV PAL Kongreso metu) leistų spausdinti tik tūkstantį egzempliorių, bet pramatant daug platesnį reikalingumą, ir gaunant spaustuvėje kreditą, spausdinama du tūkstančiai. Lietuviškos organizacijos prašomos paremti leidinį, įsigyjant bent po dvidešimt egzempliorių, kuriuos paskleistų savo narių ar vietos organizacijų tarpe. Žymesniųjų organizacijų atstovai tuojau įsipareigojo šiai kukliai paramai. Pranešta, kad jau vasario 14 būsimos spaudos konferencijos metu, bus įteikti pirmieji egz. dienraščių, radijo ir IV atstovams.

Pagal gautus pranešimus iš JAV L. B-nės yra vilties, kad šių metų bėgyje Argentinos lietuviai ir vietinė publika, turės progos dalyvauti solistės A. Stempužienės ir kompozitoriaus pianisto D. Lapinsko koncertuose. Prieš tai dar numatoma parengti Argentinos lietuvių dainininkų pastangomis operetę "Nemunas Žydi".

Ankstybesniuose posėdžiuose buvo gana daug ir išsamiai svarstoma Senelių Namų statybos planų ruošimas. Šiame posėdy, po trumpų pasisakymų, buvo priimtas L. Sruogos siūlymas, kad ALOST Vykdomoji Komisija su S. Namų komitetu bendrame posėdy iš visų turimų brėžinių ir projektų sudarytų bendrąjį planą, priimtų ir pavestų braižytojui galutiniam paruošimui ir sekančiam patvirtinimui atitinkamose įstaigose, kad būtų galima padėti statybos darbus.

Komiteto pirm. V. Grigaitis praneša, kad S. Namų naudai ruošiamas vermutas balandžio 21 d. Prašė kitų nuomonės. Kalbėjusieji teigiamai pasisakė ir galutinėj išvadoj palikta tam komitetui, kadangi jis yra pilnateisis ir savarankus savo veiklos srityje.

Sekantis posėdis kviečiamas A. L. Centro patalpose kovo 8 d. 20.30 val.

Susivienijimas L. Arg.

ALOST posėdžio metu Susivienijimo atstovas R. Stalioraitis pranešė, kad šiais metais S. L. Arg. numato parengimus šiomis dienomis: kovo 3; balandžio 6, 7 ir 27; gegužės 11; liepos 9, 13 ir 27; rugsėjo 7 ir 21 ir gruodžio 21. Tai pirmoji organizacija, kuri paskelbia savo parengimų kalendorių. Metuose yra 104 šeštadieniai ir sekmadieniai ir keleta šventadienių. Užimta 11, reiškia vos 10 %. Pakankamai lieka kitų draugijų veiklos pasireiškimams.

PRIIMTI PLANAI

Vasario 6 d. Senelių Namų komiteto pirmininkas V. Grigaitis pakvietė bendram posėdžiui į savo namus, Pedro Echagüe 2767, ALOST pirm. J. Čikštą, sekr. L. Sruogą, Namų komiteto narius M. Morkūną, Vl. ir G. Macaičius, V. Gražulevičienę, taip pat J. Šiusį ir "Laiko" atstovą J. Mikalčių. Labai darnioje nuotaikoje buvo prieita vienbalsio nutarimo: patvirtinti generalinį statybos projektą, tačiau savivaldybėn pristatyti tik keturių kambarių ir salės statybos planus. Kiekvienas kambarys bus statomas su atskira virtuve ir vonios kambarėliu. Dėl salės galutinio dydžio ir išmatavimų bus pasitarta su statybos specialistu.

Šeimininkas V. Grigaitis trumpa kalba užbaigė posėdį ir pakvietė vaišėms, atžymėti padarytiems reikšmingiems nutarimams. Prie įvairių rūšių sumuštinių, prie stipresnių ir silpnesnių gėrimų, dar pasikalbėta svarbiomis statybos temomis.

Vaišes paruošė Adelė Jalinskaitė Grigaitienė su savo dukra Adele Jasiuliene, o dalyvavo ir dar trečioji Adelė — anūkė, kuri jau šiais metais pradės eiti į mokyklą. Vyriausioji anūkė Stela Maris jau baigė 7-jį skyrių su pagyrimu ir Rotary Klubo įteiktu medaliu. Jos broliukas Rikardas užbaigė 5-jį skyrių.

Po vaišių šeimininko žentas Dionyzas Jasiulis parodė keletą serijų ypač gražių diapozityvų. Tai kun. Iz. Grigaičio, šeimininko brolio, padarytos spalvotos nuotraukos keliaujant po įvairias pasaulio šalis — šv. Žemę, Jordaną, Egiptą, Graikiją, o taip pat ir iš Bs. As.

Posėdžiautojai skirstėsi dėkodami šeimininkams už taip malonų priėmimą.

ONA BALNAITYTĖ
Siuvėja - Modista
MADRID 1020 — DOCK SUD

ALBERTO E. TIMINSKAS
"COCHERIA"
AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro kelionės į tolimesnes vietas — nuomoja automobilius vestuvėms ir krikštynoms.
Av. PAVON 11070 T. E. 243 - 5654 Sucursal
Temperley BALCARCE 510
F.C.N.G.R. Lomas de Zamora

LAIDOTUVIŲ ISTAIGA
CASA "GARCIA"
Siūlo savo patarnavimus pašarvojimui koplytelėje, patarnavimai automobiliais. Laidotuvėms ir ambulancijos pervešti ligonius bei mašinos vestuvėms.
Humayta 1401 — T. E. 208-6331/3279/9808 — V. Alsina

MŪSŲ MIRUSIEJI

A†A JONĄ GASIŪNĄ PALYDĖJUS

Šių metų vasario 3 d. ligoninėje mirė Aušros Vartų parapijos buvęs zakristijonas, kuris ilgesnį laiką buvo ankščiau internuotas Universiteto klinikose. Vasario 5 d. buvo atvežtas į parapijos salę paskui atlydėtas į

Aušros Vartų bažnyčią, kur buvo atlaikytos iškilmingos gedulingos mišios, po kurių pažįstamųjų ir draugų palydėtas į Sarandi kapines.

Velionis buvo gimęs 1896 metais gegužio 7 d. Biržuose. Įstojo savanoriu Lietuvos besikuriančion kariuomenėn. Vėliau dirbo elektros techniku pašto tarnyboje Laike karo pasitraukė į Vokietiją. Buvo paiimtas prie sunkių apkasų darbų, kur nustojo daug sveikatos.

Vėliau, su kitais lietuviais imigrantais, atvyko Argentinon, kur pasiliko darbuotis kurį laiką pas lietuvius dirbtuvėse, o įėjęs pensijon apsistojo pas Tėvus Marijonus už zakristijoną, kur išbuvo iki pat paskutinės ligos.

Velionis buvo jautrios širdies, giliai tikintis ir didelis lietuvis patriotas, kuris visą gyvenimą sielojosi religiniu atnaujinimu ir lietuvybės reikalais, buvo aktyvus liet. bendruomenės narys.

Giminių velionis Argentinoje neturėjo, bet turėjo daug nuoširdžių draugų, kurie jam padėjo. Tebūnie Tau lengva Argentinos žemelė!

* * *

Kitame nry. bus J. Kanapinsko atsiminimų apie Joną Gasiūną.

• Mirus a.a. Juozui Krutui, Marijos Sturevičienės iniciatyva ir pastangomis buvo surinkta aukų šv. Mišioms už jo vėlę. Aukojo po šimtą pezų: E. Barišauskienė, E. Buzienė, A. Grigaliūnienė, A. Kaibutas, J. Karaniauskienė, L. Koverienė, G. Krivickienė, S. Kuojienė, V. Pajaujienė, O. Palubinskienė, V. Rastauskienė, M. Sturevičienė, J. Saulėnas, A. Velikienė ir D. Zuoza. Po 50 pezų: F. Gailiūnienė, B. Guokas, U. Lipinskienė, O. Mainiūnienė, N. Paršelienė, K. Povilonytė, A. Raslavičienė, P. Sakalauskas, J. Savickienė, E. Stasevičienė ir U. Šilaikienė.

Už surinktas aukas bus atlaikytos trejos mišios, būtent: vasario 17 d. 19 val., vasario 19 d. 6.45 val. ir kovo 3 d. 10 val. Velionies draugai ir pažįstami maloniai prašomi dalyvauti.

† **Jurgis Šidlauskas,** baigdamas 67 metus, mirė sausio 27 d.

savo namuose Carlos Berg 2922, Buenos Aires. Buvo gimęs Javeniškių kaime, Vabalninkų parapijoj, Biržų apskr. Argentinon atvyko 1928 m. ir po poros metų sukūrė lietuvišką šeimą apsivesdamas Martą Langaitę. Liko liūdinti ji ir duktė Emilija Ruišienė su šeima. Velionis sekančią dieną palaidotas Flores kapinėse.

MIRĖ JUOZAS KRUTAS

Nors reumato liga jau seniai kankino senuką Krutą, bet jis laikėsi vis tvirtai, kol šių metų sausio 23 d. staigus vidurių uždegimas pribaigė jo jėgas. Dar tą pačią dieną buvo aprūpintas

visais bažnytiniais sakramentais, o prie jo mirties lovos paskutinėje valandoje pribuvo kunigas, kuriam kalbant maldas ramiai atidavė sielą Viešpačiui.

Velionis kilimo buvo iš Gruzdžių parapijos, Šiaulių apskr. Dar būdamas Lietuvoje 1914 metais vedė Karoliną Plitnikiutę, su kuria paskui išvyko Š. Amerikon, gyveno Portlande. 1925 metais atvyko Argentinon. Pirma apsigyveno Berisso mieste, o paskui išvyko į Chaco, kur prie nuosavo žemės ūkio išgyveno apie 20 metų. Paskui vėl grįžo į Buenos Aires. 1955 m. tragiškai mirė jų vienintelis sūnus Jonas.

Velionis pasižymėjo labai nuoširdžiu būdu ir darbštumu. Kurį laiką padėjo lietuvių parapijos darželį apžiūrėti. Nuliūdime liko žmona Karolina. Kitų giminių velionis Argentinoje neturėjo.

† **Povilas Žedelis,** mirė sausio 21 d. La Platoje. Buvo gimęs Kaune prieš 80 metų. Atvyko Argentinon 1912 m. Buvo veiklus Nemuno draugijos narys. Sekančią dieną palaidotas La Platos kapinėse. Liko liūdinti žmona, duktė ir anūkas dr. Pomar.

Koresp.

† **Izidorius Paulaitis,** 56 m. amžiaus, pasirgęs 3 mėnesius, pasimirė sausio 27 d. savo namuose Miguel Cane 2825, Lanus O. Buvo kilęs iš Mantvilių kaimo, Jurbarko valsč. Raseinių apskr. Daugiausia laiko dirbo Buenos Aires uoste ir jau buvo išėjęs pensijon. Sukūrė šeimos židinį su Elena Raugalaite, alytiške. Velionies abu vaikai - sūnus Ernestas ir duktė Irma Elena gražiai išauklėti ir kalba lietuviškai. Irma dirba moterų kirpykloje, prenumeruoja "Laiką" ir nori ne tik kalbėti, bet ir rašyti lietuviškai. Kaip tik bus įsteigti panašūs kursai, ji būtų tarp pirmųjų lankytojų.

Su liūdinčia velionies šeima, kartu liūdi ir kiti Izidoriaus giminės, draugai bei pažįstami dėl peranskstyvos gero lietuvio mirties.

† **Petras Seniūnas,** sulaukęs 78 metų amžiaus, mirė Rosario — Saladillo sausio 21 d. Kilimo iš Ukmergės apskr. Balninkų valsč. Dragaudžių kaimo. Argentinon atvyko 1925 m. Palaidotas "Salvador" kapuose su visomis religinėmis apeigomis. Būrelis giminių ir draugų palydėjo į paskutinę poilsio vietą. Liko nuliūdę sūnūs ir dukterys su šeimomis ir anūkais.

Ilsėkis, Petrai, ramybėje Argentinos žemelėje! **J. P.**

† **Lionginas Kiaulėnas,** 56 m. mirė 27 d. sausio. Sekančią dieną palaidotas Lanus kapinėse. Daug metų buvo Susivienijimo narys ir rėmėjas. Palaidotas velionies santaupomis - nereikėjo aukų nei S. L. Arg. paramos. Buvo nevedęs.

• Vasario 3 d. buvo atlaikytos šv. Mišios už a.a. **Simą Kaibutą,** minint jo penkių metų mirties sukaktį. Dalyvavo velionies šeima ir būrelis draugų bei pažįstamų. Buvo didelis Susivienijimo veikėjas ir keleta metų ėjo buhalterio pareigas.

URUGVAJUJE

† **Elzbieta Gusčiūnienė,** eidama 82 metus, pasimriė Urugvajuje 8 lapkričio 1967 m. Liko duktė Stefanija, kuri su savo vyru Alonso, 8 metus globojo sergančią motutę.

† **Marija Poškiutė Petrušienė** mirė sausio 13 d. Urugvajuje. Jos platesnis nekrologas ir fotografija sekančiam nry.

Garbingam Savanoriui Kūrėjui, laisvės kovų draugui
a.a. JONUI GASIŪNUI,
taip nelauktai atsiskyrus iš gyvųjų tarpo, jo seseriai Emilijai ir kitoms giminėms Lietuvoje gilią užuojautą reiškia
Juozas Kanapinskas.

PADĖKA

Vincui Norkaičiui ir Aleks. Antanaičiui, veltui dirbusiems A. L. Centro bufete rugpiūčio, rugsėjo, spalio ir gruodžio mėnesius 1967 m. ir įteikusiems ALCentro kason gryno pelno $ 179.237,-

Iš bufeto aukų V. Norkaitis	„ 17.747,-
Iš bufeto aukų A. Antanaitis	„ 17.747,-
Viso	$ 214.731,-

Aukojusiems statybai:

M. Brazinskaitei Vidūnienei	$ 10.000,-
Juozui Kondrotui	„ 1.000,-
Juozui Rudaičiui	„ 915,-
Pr. Jankauskui	„ 775,-
V. Clement	„ 500,-
Ig. Motėjūnui	„ 500,-
Viso	$ 13.690,-

Visiems nuoširdus ačiū

A. L. Centro Valdyba

• L. Centro garbės nariai **J. Gradeckas ir V. Norkaitis** vasarojo Mar del Platoj. Saulė ir sūrus vanduo pridavė naujos energijos mūsų veikėjams ir grįžę jau stovi pirmose organizacijos darbininkų gretose.

• **Kazimieras Burba** su šeima atostogauja San Clemente de Tuyu, kur jau baigia statyti sau vasarnamį.

• **Julius Mičiudas** su šeima išvyko vienam mėnesiui pailsėti į Mar del Plata.

• **Estela Kriuklytė** L. C. "Aušros" choro dalyvė vasaroja S Clemente de Tuyu.

NUGALI NELAIMES

Konstancijai Daratėnienei vasarojimas Mar del Platoj buvo nelaimingas, susilaužė ranką. Tačiau dėka greito medicinos pagalbos suteikimo ir skubaus pargabenimo į Buenos Aires **Instituto de Fracturas,** nelaimės pasekmės sumažintos iki minimumo. Pamažu sveiksta savo namuose ir artimųjų prižiūrima.

Pažymėtina, kad p. Konstancija 1955 m. turėjo didžiulę nelaimę, iš kurios vos gyvybę išgelbėjo. Revoliucijos metu ji vyko iš Plaza de Mayo į Palermo autobusu, į kurį pataikė lėktuvo bomba. Visi keleiviai žuvo. Ji liko pritrenkta ir sulaužytu galvos kaulu. Ligoninėj gyvybė išgelbėta, sulaužytas kaulas sutvarkytas pridedant platinos gabalėlį, kuris visam laikui liko jos galvoje. Po ilgo gydymosi visiškai pasveiko.

LAIŠKAS IŠ BRAZILIJOS

(Atkelta iš 2 pusl.)

Norit dar daugiau vardų?

Tai štai mūsų stovyklos Valdyba. Vedėjas — Antanas Saulaitis, S. J. (USA), pirmininkas — Rikardas Tijūnėlis (Brazilija); ir devyni tarėjai — iš mūsų grupės: Irenė V. Simanauskienė, aš ir Jurgis Brazaitis; iš Brazilijos: Milda Černiauskaitė, Rimantė Steponaitytė, Lucija Juodelytė ir Daisi Trojeckaitė ir du urugvajiečiai: Alfredas Stankevičius ir Edmundas Andriuškevičius.

Turime ir savo spaudą, apie kurią vėliau plačiau. Taigi, redakcijos komisiją sudaro: Steponaitytė, Audra Deveikytė ir Andriuškevičius — iš kiekvieno krašto po vieną.

Dauguma stovyklos jaunuolių yra atlikę karinę prievolę, tai jiems disciplina ir dienotvarkė vieni niekai. Tačiau kai kurioms "mergelėms lepūnėlėms" gerokai kainuoja prisilaikyti šios

DIENOTVARKĖS

7.30 — Skambutis (pasiraivyki, atsisveikinki su saldžiais sapnais ir pagalvoki, kad 16½ valandų teks būti "veikloje").

8.00 — Keltis.

8.15 — Vėliavos pakėlimas, himnas, pranešimai.

8.30 — Pusryčiai, po jų komisijos posėdis.

10.00 — Pirmoji paskaita.

12.00 — Pietūs.

14.00 — Dainų repeticijos.

15.30 — Į vandenį! — plaukti, sportuoti, tik neprigerti.

18.00 — Antroji paskaita. Po jos vėliavos nuleidimas.

20.00 — Vakarienė.

21.30 — Vakarinė programa.

24.00 — Tyla - nė mur-mur! (tačiau paliekama laisvė tyliai, mintimis aplankyti paliktus namus, nusiųsti "saldžių sapnų" širdžiai, kuri neatvyko ir t.t.).

IR DAR TRUPUTĮ!

Argentinos lietuviai dirbame daug. Galit įsivaizduoti, kad neturiu nei pusvalandžio laisvo laiko.

Vasario 4, sekmadienį — stovyklos užbaigimas. Iš ryto buvo šv. Mišios vakare — iškilmingas aktas ir pobūvis, kurį ruošia Brazilijos Lietuvių Sąjunga. Tada vyksime į Rio de Janeiro. Iš ten kai kurie į namus, o kiti dar pasiliks praleisti karnavalus.

Dėl lietuvių kalbos. Modestia a parte, bet esame (Argentinos lietuviai) tarp geriausiai lietuviškai kalbančių. Stovykloje yra dalis, kuriems sunku lietuviškai išsireikšti. Tačiau dainuojam visi pilnu balsu. Per dainą ir prie kalbos greičiau priprasime. Žodžiu, visų noras ir valia ko daugiau pažengti pirmyn lietuvių kalboje!

Iki pasimatymo!

Zuzana Vanagaitė.

RADIJO V-LEI AUKOJO:

$ 1500	— Juozas Deveikis
„ 1000	— Pranas Miškinis
„ 500	— A. Audzevičius
„ 500	— Barbora Gricienė

Nuoširdus ačiū!

Rad. V-lės Vadovybė.

• Tautinių Šokių Ansamblis pasirodys taip pat jungtinėmis pajėgomis. Išvažiavus dalia šokėjų iš "Rambyno" ir iš L. C. ansamblio į Braziliją, jaunimo stovyklon, buvo sudaryta jungtinė grupe iš likusių šokėjų, kurie vadovaujami inž. A. Rastausko daro repeticijas su dideliu užsidegimu ir tikisi pasirodyti kaip visiškai sutapęs meninis vienetas.

• **Villa Lugano rajone, prie pat Lietuvių Centro prie Tabarė g-vės parudodamas namas 2 kambarių su virtuve ir vonios kambariu, viso 50 kvadr. m. Teirautis Tel. 60-0298.**

TEISINIAI PATARIMAI

Drė. Elena Deveikis Pipiras de Mora

Šeimų reikalai, alimentai, nuomos, paveldėjimai, vekseliai, skolos, sutartys ir t. t.

Lavalle 1474 — 2 aukš., įst.C

Tel. 40-6365/8920

Susitarti dėl valandos.

SENELIŲ NAMŲ ŽIDINIUI AUKOJO:

$ 20.000	— Sofia Stuber
„ 17.500	— Iš JAV lietuvių per kun. A. Steigvilą, M.I.C.
„ 10.000	— Stasys Jaspelkis
„ 10.000	— Jonas Baliukas
„ 10.000	— Emilija Tubelytė
„ 5.000	— Pr. Jonaitis su žmona
„ 3.000	— V. L. ir A. Sruogos
„ 1.000	— Juozas Valenta
„ 1.000	— Arg. L. B-nė
„ 2.000	— Radijo Valandėlė
„ 1.000	— "Laikas"
„ 1.000	— "A. L. Balsas"
„ 2.000	— Luisa Tumienė

$ 83.500 viso pelno

Julius Mičiudas - iždininkas
Jonas Čikštas - pirmininkas
Leonardas Sruoga - sekretor.

• Vasario 16 minėjimui meniniai kolektyvai ruošiasi visu uolumu. L. Centro "Aušros" choras su šv. Cecilijos choru, po keletos bendrų repeticijų, pasiekė darnaus susidainavimo ir lietuvių visuomenė bei vietinė publika išgirs galingai ir meniškai išpildytą programą. Jungtiniam chorui vadovauja muz. Vaclovas Rymavičius.

A. L. Centro Tautinių Šokių ansamblis savo rūmų scenoje. Jis apkeliavo Argentinos ir P. Amerikos liet. kolonijas. Vasario 17 d. pasirodys kartu su "Rambynu", L. C. salėje.

LAIKAS

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Redakcinė Kolegija. Atsakingas Redaktorius — A. Steigvilas, Administratorius — P. Gudelevičius. Rankraščiai taisomi, pertvarkomi Redakcijos nuožiūra; nesunaudoti — grąžinami tik autoriaus prašant. Kaina: Argentinoje metams $ 700.- administracijoje, $ 770.- namuose, Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI

XX Metai — Nr. 419 1968 m. vasario mėn. 13 d.

"LAIKO" BENDRADARBIŲ ŠEIMYNA

"Laiko" užduotis yra tarnauti mūsų kolonijos lietuviškai visuomenei ir jai teikti visokeriopos rūšies informacijas, stovėti lietuvybės ir katalikybės principų sargyboje. Norime, kad laikraštis pasiektų visas šeimas, kur yra lietuviškai skaitantis bent vienas asmuo, kad pasiektų ir tuos, kurie ilgisi lietuviško žodžio, bet dėl sunkesnių ekonominių aplinkybių negali atsilyginti.

Tuo tikslu ateina mums talkon daugelis tautiečių — moterų ir vyrų, padėti savo darbu, nelaukdami jokio atlyginimo už tai. Dirba prie ekspedicijos laikraščio sulankstymo ir prie kitų darbų.

Jiems reiškiame padėką "Laiko" vardu ir tų skaitytojų, kuriuos mūsų laikraštis gali lankyti bet kokiomis sąlygomis.

Po kuklių vaišių mūsų bendradarbiams, susirinkę parapijos sodely. Iš dešinės sėdi: J. Bubliauskienė, K. Krutienė, J. Karaniauskienė, O. Palubinskienė ir Pr. Gailiūnienė. Stovi: P. Gudelevičius, V. Rastauskienė, A. Kaibutas, kun. A. Steigvila, kun. J. Petraitis, M. Sturevičienė, E. Jasinevičienė, Br. Barauskienė, J. Mikalčius, M. Kaibutienė ir M. Giusto.

JONO IR MARIJONOS JUSEVIČIŲ AUKSINIS VEDYBŲ JUBILIEJUS

Jonas ir Marijona Misevičiutė Jusevičiai, gyveną Wildėje šių metų vasario 4 d. iškilmingai atšventė auksinį savo vedybų jubiliejų.

Jubiliatai laike lietuviškos sumos buvo pasodinti priešakyje prie altoriaus. Pradedant mišias abu atnaujino savo pažadus, padarytus prieš 50 metų, o kun. R. Balnis abu palaimino. Laike mišių abu prisiartino prie Dievo stalo pasisemti jėgų ateičiai.

Tuojau po sumos jubiliatai su savo giminėmis, draugais ir kaimynais susirinko parapijos salonėlyje, kur visi kartu praleido smagiai laiką prie P. Sakalausko paruošto gėlėmis ir užkandžiais stalo.

Vaišėse dalyvavo duktė Valerija su savo vyru Luis Canale, sūnus Osvaldo Jusevičius su savo visa šeima, jubiliatės Jusevičienės brolis Apolinaras Misevičius su šeima, atvykęs net iš Rosario, kun. R. Balnis, draugai ir kaimynai. Vaišėmis baigiantis buvo prapiautas tortas ir palinkėta jubiliatams dar daug laimingų metų.

Po vaišių svečiai apžiūrėjo lietuvių parapiją ir muziejų, gėriedamiesi eksponatais.

• Prie Kordobos kalnų, Villa del Dique vasarvietėj, komercinėj zonoj parduodamas sklypas 20x36 mtr. Manzana 6, lote 68. Teirautis "Laiko" adm.

• **Vytautui Malėlai** Santa Lucia ligoninėj sausio 13 d. buvo padaryta akies operacija (cataratas). Operacija sėkmingai pavyko ir ligonis taisosi. Jis gavo laišką nuo sesers iš Lietuvos. Tarp kita rašo, kad jo vyresnysis brolis, jau 93 metų, tebegyvena ir neblogai jaučiasi.

V. Malėla užprašė šv. mišias už savo mirusios žmonos Vladislavos Sakalauskaitės vėlę, kurios bus laikomos Temperley Ntra. Sra. del Huerto koplyčioj kovo 17 d. 11 val.

Jis paaukojo 2000 pezų Temperley "Aušros" choro paramai.

• Temperley ir apylinkių lietuviams pranešama, kad vietoj įprasto trečio sekmadienio, pamaldos bus atlaikytos ketvirtąjį sekmadienį — vasario 25 d. toje pačioje koplyčioje. 18 vasario visi dalyvaukime bendrose lietuvių pamaldose S. Domingo bazilikoje, prie Plaza de Mayo.

• Bendras Liet. Parapijos piknikas "Šiluvos" vasarvietėn Villa Elisoje bus kovo 10 d. Išvažiuojame 8.30 val. specialiais autobusais ir privačiais automobiliais. Pasiimti valgio, o atsigerti tenai rasime. Dėl bilietų ir informacijų kreiptis parapijos raštinėn.

• Šv. Mišios už a.a. **Jonės Deveikytės Navakienės** vėlę, minint trijų metų jos mirties sukaktį, bus atlaikytos "Aušros Vartų" bažnyčioje vasario 26 d. 9 val. Kviečia velionies motina **Teofilė Deveikienė.**

• Sekmadienį, vasario 11 d., J. Čikšto vasarvietėj "Aukštas Krantas", įvyko jaunimo susibūrimas, kuriame dalyvavo A. Saulaitis S. J., iš JAV. Plačiau sekančiame nry.

• "Žinotini Adresai" 420 nr.